Ondersteuningsplan 2026-2030

Samen tot de kern

Naar thuisnabij en inclusief onderwijs in Waterland

Wij zijn het samenwerkingsverband!

swv waterland po

SWV Waterland PO

Wielingenstraat 6
1441 ZR Purmerend

info@swvwaterland.nl

Telefoon (0299) 783483
swvwaterland.nl

SWV Waterland PO is een stichting en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Noordwest-Holland te Alkmaar, onder nummer 57761531.

Inhoud

Ondersteuningsplan 2026-2030

Inhoud

Voorwoord 1

Op een stevige samenwerkingsbasis bouwen aan inclusie in Waterland 1

Totstandkoming en opbouw van dit plan 3

1 Over dit ondersteuningsplan 3

Waar staan wij voor en hoe zijn wij georganiseerd? 5

2 Wie zijn wij 5

2.1 Visie, missie, waarden en beloftes 6

2.2 Onze organisatie 7

2.3 Kinderen hebben een stem 9

2.4 Kinderen en regio in beeld 10

Onze visie op inclusie 12

3 Scholen zijn er voor álle kinderen in de kern 12

Maatschappelijke context 14

4 Ontwikkelingen die richting geven aan onze ambities 14

Dekkend netwerk 16

5 Ieder kind een ononderbroken ontwikkeling 16

5.1 Opbouw dekkend netwerk 16

5.2 Ondersteuning in de kernen 18

5.3 Toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs 20

5.4 Terugplaatsbeleid 21

5.5 Organisatie van ondersteuning 21

5.6 Informatie over ondersteuning voor kinderen en ouders 22

Samenwerkingspartners en regionale afspraken 24

6 Samenwerken in en als een regionaal netwerk 24

6.1 Samenwerking met de voorschool 24

6.2 Samenwerking met gemeenten 24
6.3 Regionale samenwerking samenwerkingsverbanden 27
Programmalijnen 2026-2030 30
7 Ambities voor inclusief onderwijs 30
Programmalijn 1: Inclusie en dekkend netwerk 31
7.1 Zoveel mogelijk kinderen thuisnabij naar school 31
Programmalijn 2: Netwerkorganisatie 35
7.2 Samen stappen zetten in de kern 35
Programmalijn 3: Advisering en beoordeling 40
7.3 Advisering en beoordeling op weg naar inclusie 40
Programmalijn 4: Kwaliteit en besturing 43
7.4 Samenhang in kwaliteit 43
Inrichting kwaliteitsbeleid 47
8 Kwaliteitsbewust werken 47
8.1 Onze wettelijke opdracht en samenhang met toezicht 47
8.2 Kwaliteitsmodel en cyclisch werken (PDCA) 48
8.3 Doelmatig organiseren en werken in kernen 48
8.4 Reflectie met samenwerkingspartners en leren van resultaten 49
8.5 Verantwoording en rol van schoolbesturen 49
Financieel beleid 50
9 Middelen doelgericht gekoppeld aan ambities 50
9.1 Rijksbekostiging en aanvullende middelen 50
9.2 Programmalijnen en budgetverdeling 50
9.3 Uitgangspunten financieel beleid 51
9.4 Sturing, monitoring en verantwoording 52
9.5 Vangnetbepaling 52
9.6 Meerjarenperspectief en risicobeheersing 52
Tot slot 53
Blijf op de hoogte 53

Voorwoord

Op een stevige samenwerkingsbasis bouwen aan inclusie in Waterland

Ons samenwerkingsverband staat stevig. Wij voeren onze wettelijke taken zorgvuldig uit, hebben onze kwaliteit op orde en werken doelgericht aan verbetering. Dat is niet vanzelfsprekend. Het is het resultaat van gezamenlijke inspanningen van scholen, schoolbesturen, professionals, kinderen, ouders, en samenwerkingspartners in onze regio. Met deze krachtige samenwerking als basis kunnen wij de komende vier jaar verdere stappen zetten richting inclusief onderwijs.

In Waterland gaan minder kinderen naar het gespecialiseerd onderwijs dan landelijk gemiddeld. Een goede ontwikkeling, maar komende ondersteuningsplanperiode blijven wij ambitieus en leggen de lat hoog.

Wij kiezen bewust voor versterking van de basisondersteuning op scholen en het normaliseren van verschillen tussen kinderen. Zo dragen wij als samenwerkingsverband bij aan een samenleving waarin verschillen niet leiden tot uitsluiting, maar tot ontmoeting.

Regulier onderwijs is voor ons de norm

Wij willen niet indiceren, maar includeren. Niet labelen, maar organiseren. Niet apart zetten, maar verbinden. Wij willen het onderwijs zó inrichten dat verschillen geen reden zijn voor uitsluiting. Daarom investeren wij in de onderwijscontext waarin kinderen zich ontwikkelen.

Denk aan een sterke pedagogische basis, vroegsignalering en samenwerking tussen partners die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen. Voor ons is regulier onderwijs de norm. Gespecialiseerd onderwijs is waardevol wanneer nodig, maar is dan bij voorkeur tijdelijk en aanvullend. Deze beweging vraagt om lef en vertrouwen. Vertrouwen in leerkrachten, in schoolteams, in samenwerkingspartners en in onze gezamenlijke opdracht.

Van stabiliteit naar bouwen

Afgelopen jaren hebben wij ons als samenwerkingsverband positief ontwikkeld. We hebben onze visie en missie vernieuwd en de verbinding tussen inhoudelijk en financieel beleid versterkt. Ook zijn wij meer datagedreven gaan werken en hebben onze governance professioneel ingericht.

Onze organisatorisch sterke basis zien wij niet als eindpunt, maar als vertrekpunt. Wij bewegen van het 'op orde brengen van voorwaarden' naar daadwerkelijk bouwen aan inclusief onderwijs in Waterland.

Een lerende organisatie

Wij zijn trots op de manier waarop wij omgaan met feedback en verbeterpunten. Wij beschermen geen systemen, maar leren van ervaringen.

Als onze (werk)processen beter kunnen, passen wij ze aan. Krijgen wij signalen van kinderen, ouders of scholen, dan gaan wij in gesprek en verbeteren waar nodig. Dit lerende vermogen maakt ons sterker en wendbaarder en helpt ons om steeds beter te doen wat nodig is voor kinderen.

Goed bestuur én de stem van het kind

Onze governance is professioneel ingericht, met een duidelijke rolverdeling tussen bestuur en toezicht. De samenwerking tussen de directeur-bestuurder, de Deelnemersraad, de Ondersteuningsplanraad, de Raad van Toezicht en overige geledingen is constructief en transparant.

Wat ons écht bijzonder maakt, is dat wij kinderen een stem geven via de Kinderadviesraad (KAR). Hiermee zorgen wij niet alleen voor goede informatie voor kinderen, maar betrekken ze als gesprekspartners. Inclusie begint bij het serieus nemen van alle stemmen – juist ook die van kinderen.

Inclusief onderwijs als bijdrage aan de samenleving

Werken aan inclusie is natuurlijk geen opdracht voor het onderwijs alleen, dat is een maatschappelijke opdracht voor ons allemaal.

De komende jaren ontwikkelen wij ons als netwerkorganisatie. Samen met partners als jeugdhulp, zorg en gemeenten werken wij gebiedsgericht samen in kernen, delen expertise en doorbreken schotten tussen onderwijs en jeugdhulp. Samen nemen wij verantwoordelijkheid voor alle kinderen in onze regio. Dat vraagt bestuurlijke volwassenheid en samenwerking over grenzen heen. Die beweging is zichtbaar en wordt ook extern herkend.

Als samenwerkingsverband bouwen wij mee aan een regio waarin kinderen samen opgroeien, samen leren en samen verantwoordelijkheid leren dragen. Wij laten zien dat passend onderwijs meer is dan organiseren en verantwoorden. Het is samen bouwen aan een toekomst waarin het normaal is dat ieder kind erbij hoort en mee kan doen. Het is tijd voor een nieuwe koers!

Wij zijn het samenwerkingsverband!

Babs Schipper
directeur-bestuurder SWV Waterland PO

Totstandkoming en opbouw van dit plan

1 Over dit ondersteuningsplan

Dit ondersteuningsplan is gemaakt met inbreng van kinderen, ouders, professionals en bestuurders van scholen, samenwerkingsverband en samenwerkingspartners.

Voor het maken van dit ondersteuningsplan 2026-2030 hebben wij het vorige ondersteuningsplan geëvalueerd. Waar staan we als samenwerkingsverband en wat vragen wettelijke, maatschappelijke en regionale ontwikkelingen van ons? Hier hebben wij relevante data en rapporten bij betrokken.

Kinderen, ouders, onderwijsprofessionals, samenwerkingspartners: allemaal hebben zij input gegeven voor dit nieuwe ondersteuningsplan. Zo benoemden kinderen in onze Kinderadviesraad wat zij belangrijke onderwerpen vinden voor in dit plan. Dat deden ouders ook tijdens een zogenoemde vissenkomsessie.

Onderwijsteams, schoolbestuurders, het team van de bureauorganisatie van het samenwerkingsverband en de Raad van Toezicht speelden allemaal het inclusiespel Inclu-ZO! van het Instituut voor Inclusief Onderwijs. In de terugkoppeling gaven zij hun visie en aandachtspunten mee. Het spel maakt keuzes in inclusief onderwijs zichtbaar, bespreekbaar en concreet en dat helpt ons om inclusief onderwijs richting te geven.

Alle input leverde belangrijke thema's op waarmee wij in november 2025 aan de slag gingen tijdens onze miniconferentie. De Kinderadviesraad deed de aftrap. Daarna zetten intern begeleiders, schooldirecteuren, schoolbestuurders, wethouders, jeugdhulp-, -welzijn- en zorgprofessionals, beleidsmedewerkers en collega's van het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs hun ideeën op papier. Die ideeën zijn zorgvuldig gewogen en meegenomen in keuzes voor verschillende doelen in de programmalijnen in dit plan.

De programmalijnen, ambities, doelen en indicatoren zijn vervolgens uitgewerkt met brede inbreng van onder meer de kwaliteitsgroepen, de beleidsadviescommissie (BAC), de regiokern speciaal, het team van onze bureauorganisatie, gemeenten en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs.

Besluitvorming ondersteuningsplan

Deelnemersraad	09-03-2026
Ondersteuningsplanraad	18-03-2026
OOGO	26-03-2026
Kinderadviesraad	08-04-2026
Raad van Toezicht	13-04-2026
Directeur-bestuurder	20-04-2026

Leeswijzer

Voor wie is dit plan?

Dit ondersteuningsplan is gemaakt voor iedereen die direct betrokken is in of bij ons samenwerkingsverband. Na vaststelling maken wij toegankelijke versies voor verschillende doelgroepen, zoals kinderen, ouders, professionals in de scholen en samenwerkingspartners.

Wie zijn 'wij'?

'Wij' gaat in dit plan over de scholen en schoolbesturen die met advies en ondersteuning van onze bureauorganisatie samen werken aan inclusief onderwijs. Wij zijn het samenwerkingsverband!

Samen met kinderopvang, jeugdhulp, zorg, gemeenten en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs vormen wij een netwerk, dat werkt aan de optimale ontwikkeling van kinderen in Waterland. Wij hebben onze visie en plannen op elkaar afgestemd en dragen daar vanuit onze eigen rollen en verantwoordelijkheden aan bij.

Opbouw van dit plan

Vanuit onze visie, missie, waarden, beloftes én onze visie op inclusie, hebben we in vier programmalijnen uitgewerkt waar wij in 2030 willen staan. In de tekst staan verwijzingen naar de bijlagenbundel. Daarin staan meer beschrijvende bijlagen met informatie over onze afspraken, werkwijzen, beleid, procedures en wettelijke vereisten.

Van ondersteuningsplan naar jaarplan

Ons plan geeft richting aan wát wij willen bereiken. Onze doelen worden uitgewerkt in een meerjarenplanning. Welke acties en activiteiten wij hiervoor doen en hóe wij dat samen aanpakken, maken wij duidelijk in jaarplannen. Wij monitoren de voortgang van ons werk, evalueren onze resultaten, bespreken die met onze samenwerkingspartners en stellen onze aanpak waar nodig bij.

Waar in dit ondersteuningsplan ouders staat, bedoelen wij ook andere opvoeders/verzorgers. En waar we in dit plan schrijven over 'hij', kan ook 'zij' of 'die' worden gelezen.

Waar staan wij voor en hoe zijn wij georganiseerd?

2 Wie zijn wij

Met acht schoolbesturen en in totaal 58 basisscholen, drie scholen voor speciaal basisonderwijs en twee scholen voor speciaal onderwijs bieden wij als Samenwerkingsverband Waterland PO passend onderwijs aan bijna 13.000 kinderen in de gemeenten Purmerend, Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland.

Wij zijn het samenwerkingsverband!

Wij voelen ons samen verantwoordelijk voor goed en inclusief onderwijs voor alle kinderen in onze regio. Ongeacht onderwijsconcept of identiteit, werken wij als schoolbesturen met onze scholen en bureauorganisatie als netwerkorganisatie aan onze gedeelde opdracht voor inclusief onderwijs en de ambities in dit ondersteuningsplan.

Ondersteuning voor kinderen organiseren wij niet vanuit afzonderlijke scholen of schoolbesturen; wij doen dat samen en in samenhang. Wij verbinden expertise en voorzieningen en bundelen financiële middelen. Zo ontstaat een dekkend netwerk waarin scholen elkaar versterken en samen oplossingen ontwikkelen voor ondersteuningsvragen die het individuele schoolniveau ontstijgen.

Scholen van verschillende schoolbesturen vormen een netwerk op kernniveau. Samen maken zij het ondersteuningsaanbod steeds inclusiever, zodat steeds meer kinderen in hun eigen kern naar school kunnen gaan. In hun kernontwikkelplan werken zij hun ambities, activiteiten en financiële afspraken uit. Als samenwerkingsverband erkennen wij de eigenheid van scholen en het verschil in de startpositie, de opdracht en het ontwikkelingstempo van de kernen.

Aangesloten schoolbesturen

- Stichting OPSPOOR
- Stichting Confessioneel Primair Onderwijs Waterland (CPOW)
- Stichting Katholiek Onderwijs Volendam (SKOV)
- Onderwijsstichting Esprit
- Vereniging Nieuwe School Edam
- Stichting Vrije Scholen Ithaka
- Amsterdamse Stichting voor Katholiek Onderwijs (ASKO)
- Stichting Blosse

2.1 Visie, missie, waarden en beloftes

Onze visie, missie, waarden en beloftes zijn het fundament van dit ondersteuningsplan en van ons dagelijks werk. Onze visie en missie geven richting aan wat wij doen en hoe wij werken. In ons handelen maken wij onze waarden zichtbaar. Met onze beloftes maken we duidelijk wat we van onszelf en elkaar verwachten en waar kinderen, ouders en samenwerkingspartners op mogen rekenen.

Visie

Wij geloven dat we samen sterker zijn. Wij denken in mogelijkheden, helpen elkaar en kiezen altijd voor het belang van het kind.

Missie

Op de scholen in Waterland voelt ieder kind zich welkom, veilig en gezien. We zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen en goed onderwijs krijgt, dicht bij huis.

Waarden

- Samen: iedereen doet mee
- Positief: wij denken in kansen
- Ondersteunend: wij helpen elkaar
- Kwaliteit: wij doen wat werkt voor kinderen

Beloftes

Wij zetten het kind altijd op de eerste plaats.
Wat een kind nodig heeft, bepaalt wat wij doen. Niet de procedures of de regels.

Wij doen het samen.
Kinderen, ouders, professionals: iedereen telt mee en draagt bij.

Wij doen wat werkt.
Wij baseren ons op kennis, ervaring én wat we samen zien in de praktijk.

Wij blijven leren en verbeteren.
Stilstand is geen optie. Wij blijven in beweging om beter te worden en het beste te doen voor kinderen.

Wij durven te kiezen.
Als het spannend wordt, staan wij op en doen wat nodig is om het verschil te maken voor kinderen.

Wij geven niet op.
Wij blijven zoeken, proberen en houden vol, totdat we een oplossing vinden die helpt.

2.2 Onze organisatie

Hoe zijn wij georganiseerd? Als samenwerkingsverband werken wij als netwerkorganisatie en willen we een stem geven aan zoveel mogelijk perspectieven: daar worden we beter van.

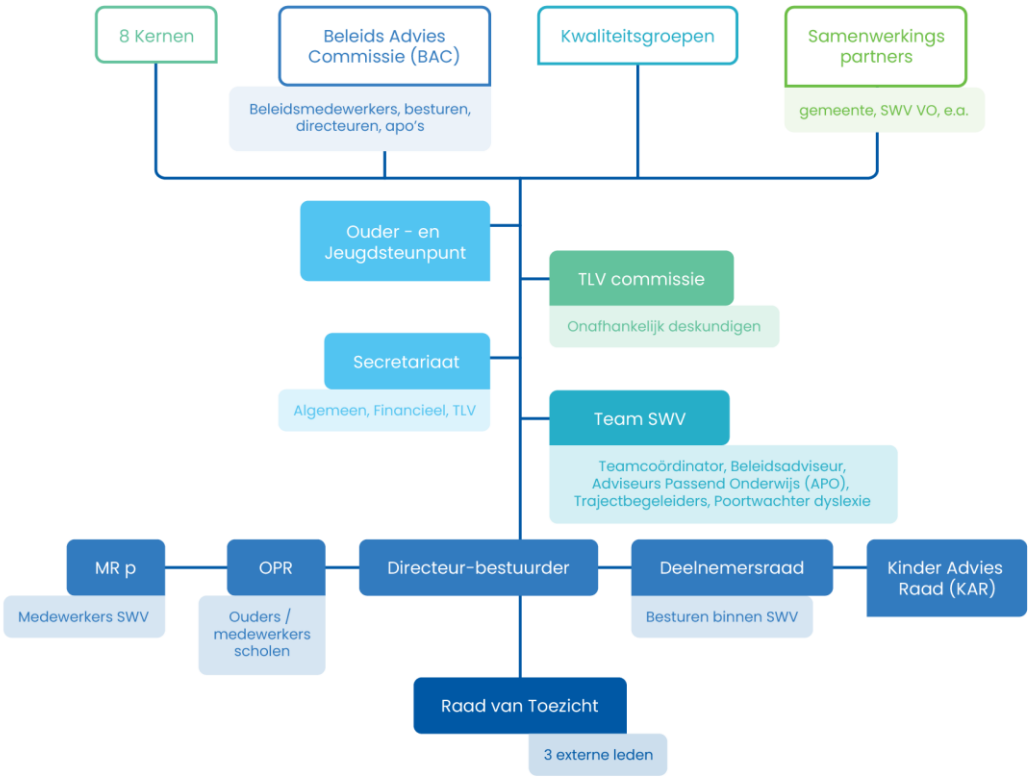

- de directeur-bestuurder doet alle bestuurstaken en legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht (RvT)
- de schoolbesturen vormen de Deelnemersraad die een onafhankelijk voorzitter heeft (DR)
- medewerkers hebben zeggenschap over personeelszaken in de medezeggenschapsraad (MRp)
- medewerkers van scholen en ouders hebben medezeggenschap via de Ondersteuningsplanraad (OPR) en stemmen onder meer in met het ondersteuningsplan
- beleidsmedewerkers en een aantal schooldirecteuren vormen de Beleidsadviescommissie (BAC) die de directeur-bestuurder adviseert over nieuw beleid

- de TLV-commissie beoordeelt toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) – door inzet van onafhankelijke deskundigen borgen wij een objectieve en deskundige beoordeling volgens wet- en regelgeving
- de Kinderadviesraad (KAR) bestaat uit twaalf kinderen uit groepen 6 en 7 die meedenken, meepraten en meebeslissen over belangrijke zaken in ons samenwerkingsverband
- in de kernen werken scholen van verschillende schoolbesturen samen en zij zoeken ook verbinding met andere samenwerkingspartners

Bureauorganisatie

Onze bureauorganisatie ondersteunt onder leiding van de directeur-bestuurder onze schoolbesturen en scholen. Ons adviesteam helpt scholen inclusief onderwijs realiseren. In dit team werken adviseurs passend onderwijs (APO), trajectbegeleiders en de beleidsadviseur, onder coördinatie van de teamcoördinator. Verder bestaat het team van ons bureau uit secretariële en administratieve ondersteuners en het Ouder- en Jeugdsteunpunt.

In ons functiehuis zijn taken, rollen en verantwoordelijkheden duidelijk beschreven en via onze gesprekkencyclus verbinden we persoonlijke ontwikkeldoelen aan de doelen van ons samenwerkingsverband. Zo dragen die zoveel mogelijk bij aan onze gezamenlijke ambities.

Als netwerkorganisatie kennen wij verschillende netwerken en overlegstructuren, zoals:

- bestuurders- en directie-overleggen om de gezamenlijke koers, het beleid en regionale afspraken af te stemmen
- kernoverleggen waarin scholen van verschillende besturen met samenwerkingspartners het ondersteuningsaanbod ontwikkelen dat nodig is om alle kinderen uit de kern thuisnabij naar (de liefst reguliere) school te laten gaan
- werkgroepen en expertisenetwerken waarin professionals kennis delen en input geven voor beleid
- interne teamoverleggen waarin adviseurs passend onderwijs (APO) signalen inbrengen uit de schoolpraktijk om advies en ondersteuning te verbeteren
- in diverse dialoogmomenten met de Kinderadviesraad, ouders, Ondersteuningsplanraad, Deelnemersraad, de Beleidsadviescommissie, de Raad van Toezicht en gemeenten, reflecteren we op ons werk, resultaten en trends

Wij laten ons inspireren door de principes van Deep Democracy. Bij overleggen, reflectie en besluitvorming halen wij verschillende (en ook afwijkende) perspectieven op, wegen die expliciet mee en geven ook de stem van de minderheid ruimte. Zo verdiepen wij onze inzichten, voorkomen blinde vlekken en bevorderen een open, lerende en professionele organisatiecultuur. Dat draagt bij aan de kwaliteit van ons werk voor kinderen.

Governance

Wij volgen als samenwerkingsverband de Governancecode Funderend Onderwijs (juni 2025). Hoe wij onze governance hebben ingericht staat in het Handboek Toezicht en Bestuur. Wij kennen een duidelijke overlegstructuur en hebben medezeggenschap van medewerkers en ouders goed geregeld.

Bestuur en intern toezicht van ons samenwerkingsverband zijn duidelijk gescheiden. Intern toezicht is belegd bij een onafhankelijke Raad van Toezicht, die toeziet op gemaakte afspraken en die de maatschappelijke meerwaarde van ons samenwerkingsverband goed in beeld houdt.

Het bevoegd gezag ligt bij de directeur-bestuurder, die schoolbesturen inspireert op weg naar inclusief onderwijs. De directeur-bestuurder heeft (statutair) de bevoegdheden om schoolbesturen aan te spreken op hun rol in de uitvoering van het ondersteuningsplan en de basisondersteuning die hun scholen bieden.

– Zie bijlage Handboek Toezicht en Bestuur.

– Klik op de link Governancecode Funderend Onderwijs (2025).

2.3 Kinderen hebben een stem

Kinderen hebben een stem in ons samenwerkingsverband, in onze Kinderadviesraad (KAR).

De KAR bestaat uit twaalf kinderen uit groepen 6 en 7 die meedenken, meepraten en meebeslissen over belangrijke zaken in het samenwerkingsverband. Uit (bijna) elke regio is een kind vertegenwoordigd. De KAR komt een paar keer per jaar bij elkaar om te praten over wat er goed gaat en wat er beter kan.

Eén van de kinderen uit de KAR legt zo uit wat de KAR is: “De KAR is een groep kinderen die samen praat om het beter en leuker te maken op school. Dat weten kinderen veel beter dan volwassenen, want die maken het mee. Kinderen zitten nu op school en volwassenen weten alleen hoe het vroeger was.”

Zo is het precies. Daarom beslist de KAR mee over belangrijke zaken in ons samenwerkingsverband. We willen er sámen met kinderen voor zorgen dat kinderen met plezier naar school gaan.

In dit ondersteuningsplan is een aantal uitspraken van kinderen uit de KAR over dit ondersteuningsplan terug te vinden. In de definitieve versie van dit ondersteuningsplan en in de publieksversies die wij daarna maken, nemen wij meer en uitgebreidere uitspraken op.

2.4 Kinderen en regio in beeld

Wij zijn er voor bijna 13.000 kinderen in de basisschoolleeftijd in Waterland: een regio met kinderen met zeer diverse ondersteuningsbehoeften. Wat is de 'foto' van vandaag? Hoeveel kinderen gaan er nu naar het gespecialiseerd onderwijs?

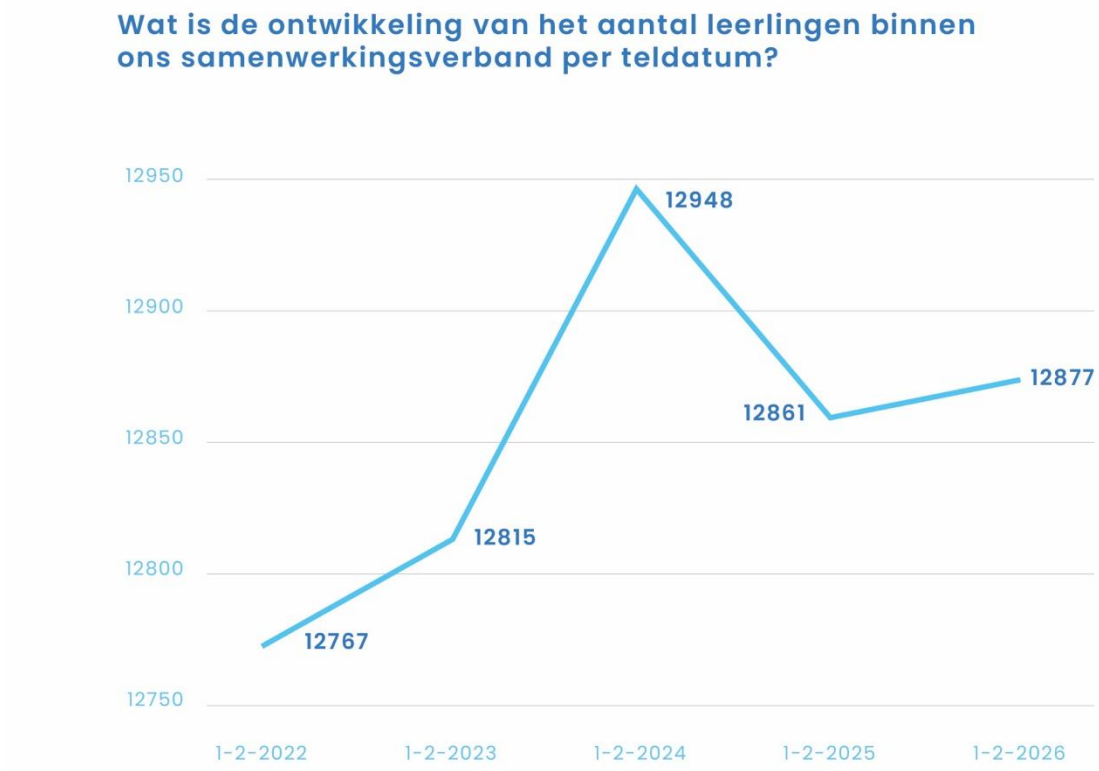

Onze regio is heel divers. We hebben steden en landelijk gebied en in elk van de vier gemeenten is de bevolkingssamenstelling anders, net als de sociaaleconomische situatie, identiteit en achtergronden van hun inwoners. Ook het onderwijslandschap is niet overal hetzelfde.

Kijkend naar onze regio is het logisch dat onze leerlingenpopulatie er ook divers uitziet. Kinderen verschillen in hun onderwijsbehoeften, achtergrond en ontwikkeltempo. Een deel van de kinderen heeft extra ondersteuningsbehoeften, variërend van 'lichte' ondersteuningsvragen binnen de basisondersteuning, tot intensieve en specialistische vragen.

Gemeenten in ons samenwerkingsverband:

1 Purmerend 2 Edam-Volendam
3 Landsmeer 4 Waterland

In ons samenwerkingsverband gaan minder kinderen naar het gespecialiseerd onderwijs (3,98 procent) dan landelijk gemiddeld (5,04 procent).

Opvallend is dat het aantal kinderen dat in Waterland naar het speciaal onderwijs gaat (1,41 procent) een stuk lager is dan landelijk gemiddeld (2,59 procent), terwijl er in onze regio juist iets meer kinderen naar het speciaal basisonderwijs gaan (2,58 procent) dan landelijk gemiddeld (2,45 procent). Dit percentage neemt wel af.

Dit patroon is al langer zichtbaar in ons samenwerkingsverband: het deelnamepercentage in het gespecialiseerd onderwijs daalt, in tegenstelling tot de landelijke trend.

Wel signaleren wij een groeiende instroom van jonge kinderen in het speciaal onderwijs. Dat kan ervoor zorgen dat het deelnamepercentage in het speciaal onderwijs de komende jaren stijgt.

Daarom is aandacht voor het jonge kind zo belangrijk: wij willen wanneer nodig zo vroeg mogelijk thuisnabije passende ondersteuning bieden. Versterking van het regulier onderwijs blijft hierbij het uitgangspunt.

Let op: onze teldatum is 1 februari 2026, de teldatum van de landelijke cijfers is 1 februari 2025.

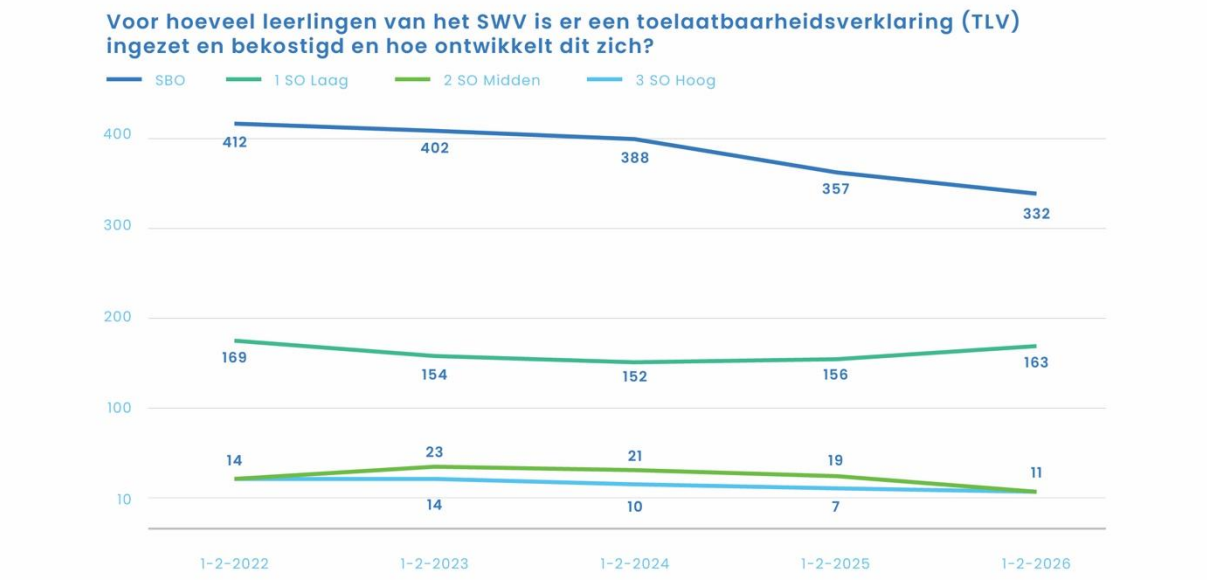

Onze visie op inclusie

3 Scholen zijn er voor álle kinderen in de kern

Vertrekpunt voor de ambities die wij in 2030 gerealiseerd willen hebben, is onze visie op inclusie. Die komt voort uit onze gezamenlijke visie, missie, waarden en beloftes.

Ons samenwerkingsverband wil bijdragen aan een inclusieve, democratische samenleving waarin iedereen gelijke kansen heeft om mee te doen. Een samenleving waarin ieder mens ertoe doet, waarin respectvol omgaan met verschillen normaal is en waarin iedereen van betekenis kan zijn voor de ander. Waar kun je dit beter leren dan op school?

Op school ontmoeten kinderen met verschillende achtergronden, talenten en ondersteuningsbehoeften elkaar. Door samen te spelen, te leren en te werken, groeien zij samen op, ontwikkelen hun sociale vaardigheden en leren verschillen te waarderen. Zo kunnen zij nu en later zelf uitdragen dat ieder mens volwaardig en gelijkwaardig kan bijdragen aan onze samenleving.

Wij willen dat kinderen de veerkracht en vaardigheden ontwikkelen om het leven – met al zijn mogelijkheden, uitdagingen en soms ook problemen – goed aan te kunnen. Kinderen die kunnen bouwen op een sterk netwerk om zich heen van ouders, leerkrachten of ondersteuners op school, lukt het meestal goed om op eigen kracht hun weg te vinden. Juist die belangrijke basis thuisnabij willen wij met onze samenwerkingspartners verder versterken.

Onderwijs het liefst in de eigen kern

Op weg naar inclusief onderwijs in 2035 zetten wij de komende vier jaar flinke stappen. Over vier jaar verwijzen wij 30 procent minder kinderen naar het gespecialiseerd onderwijs. De kinderen die dan nog écht zijn aangewezen op gespecialiseerd onderwijs, krijgen dit het liefst in de eigen kern aangeboden. Dit doel voor 2030 bepaalt ons handelen van vandaag. Dat begint ermee dat wij niet accepteren dat kinderen in Waterland thuiszitten zonder de juiste begeleiding naar onderwijs.

Wij zien onze scholen als veilige oefenplaatsen voor leren samenleven, waar alle kinderen uit de buurt en hun ouders welkom zijn. Wat hun achtergrond, talent, leervermogen, financiële situatie, identiteit, gender, beperking of ondersteuningsbehoefte ook is. Ieder kind hóórt bij de school in zijn wijk, dorp of kern. Onbelemmerd kunnen opgroeien en kunnen buitenspelen, sporten en omgaan met buurtkinderen: dat zou voor alle kinderen normaal moeten zijn.

Scholen richten hun (school)context zo in dat zoveel mogelijk kinderen profiteren van goed en thuisnabij onderwijs. Zij werken onder meer aan een sterke pedagogische basis, gaan uit van mogelijkheden en niet van beperkingen, bieden goede basiskwaliteit, investeren in een cultuur waarin uitgaan van verschillen normaal is en organiseren (extra) ondersteuning zoveel mogelijk in de groep – of samen in de kern.

Hulp organiseren in het normale leven

Specialistische ondersteuning zetten wij alleen in als het écht nodig is en wij brengen de kennis die daarvoor nodig is naar de kernen toe. Zo min mogelijk kinderen in een taxibusje de kern uit: dat is ons uitgangspunt. Als dat toch nog nodig is, zorgen wij dat kinderen altijd onderdeel blijven van hun eigen sociale omgeving.

Is tijdelijk extra of specialistische ondersteuning in het onderwijs of andere hulp nodig, dan zijn wij er snel bij. Met onze samenwerkingspartners op tijd de juiste (jeugd)hulp organiseren – in het normale leven van kinderen, thuis en/of op school – voorkomt dat ontwikkelingsproblemen ontstaan of verergeren. We werken aan een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen: een sterke start op de basisschool en een soepele overstap naar het voortgezet onderwijs.

De komende jaren versterken wij de samenwerking in de kernen tussen voorschoolse voorzieningen, reguliere en gespecialiseerde scholen, het team van de bureauorganisatie, gemeenten en organisaties in welzijn, jeugdhulp en zorg. Wij hebben als samenwerkingspartners allemaal onze eigen taken en opdrachten en kunnen die alleen waarmaken als wij op elkaar afstemmen en samenwerken.

Anders organiseren

Voor ons zit de beweging naar inclusief onderwijs in de kracht van het team en in de diversiteit aan expertise in de school. Samen met ouders, kinderen zelf en collega's in de school en kern, kan het schoolteam alle kinderen in de groep bieden wat zij nodig hebben om zich goed te ontwikkelen. Daarom zorgen wij er samen voor dat teamleden er niet alleen voor staan.

De kwaliteit van het onderwijs wordt uiteindelijk bepaald in de relatie tussen de professional(s) in de school en kind(eren). Goed onderwijs gaat over een veilige relatie met kinderen, realistische, hoge verwachtingen hebben van kinderen en kunnen omgaan met verschillen tussen kinderen. Dit ondersteuningsplan richt zich op samen bouwen aan juist dat sterke pedagogisch klimaat in de groep, de school en de kern. Op thuisnabij onderwijs dus, dat álle kinderen ten goede komt.

Als schoolbestuurders en medewerkers van de bureauorganisatie maken wij ons sterk voor goede randvoorwaarden voor inclusief onderwijs. Wij willen er samen voor zorgen dat schoolteams voldoende worden toegerust, zodat zij dit in praktijk kunnen brengen.

4 Ontwikkelingen die richting geven aan onze ambities

Wat speelt er in de samenleving waartoe wij ons moeten verhouden? Welke landelijke en regionale ontwikkelingen beïnvloeden onze opdracht en ambities?

Focus op kansengelijkheid: hard nodig

Op onze scholen lijkt het aantal complexe ondersteuningsvragen van kinderen toe te nemen. Hun ondersteuningsvragen raken veelal meerdere domeinen: onderwijs, jeugdhulp, veiligheid, welzijn en leefomgeving.

Samen met gemeenten in onze regio zetten we in op gelijke ontwikkelingskansen voor kinderen in Waterland. We signaleren tijdig als de ontwikkeling wordt belemmerd en stemmen onze inzet gebiedsgericht af op wat nodig is in de kernen (zie ook hoofdstuk 6).

Verschuiving in het denken over ondersteuning

Landelijk en regionaal verschuift het denken over ondersteuning. Als samenwerkingsverband en samenwerkingspartners vinden wij elkaar in een andere benadering: van ‘individu’ naar ‘context’.

Wij zien de omgeving (context) waarin het kind leeft als aangrijpingspunt voor verandering, niet het kind zelf. Daarmee is versterking van de pedagogische basis cruciaal voor een inclusieve leeromgeving. Dit vraagt om minder vrijblijvende en domeinoverstijgende samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp, zorg en gemeenten. Hier is in onze regio breed draagvlak voor. Wij zien dat ‘ontschotten’ tussen wetgeving, financiering en toezicht, effectieve ondersteuning en hulp voor kinderen bevordert.

In onze samenwerking willen wij de menselijke maat blijven hanteren en bewaken dat kind, ouders en professionals in onderwijs, jeugdhulp en welzijn elkaar snel en goed weten te vinden. Routes voor ondersteuning en hulp moeten duidelijk zijn en gezamenlijke taal ontwikkelen is nodig.

Steeds meer thuiszitters

Schoolaanwezigheid bevorderen en thuiszitten voorkomen: dat blijven belangrijke opgaven, ook in Waterland. Daarom is het Schoolaanwezigheidspact actualiseren noodzakelijk. Net als betere monitoring van schoolaanwezigheid en meer datagedreven werken, zodat we de juiste dingen kunnen doen om schooluitval te voorkomen. Samenwerking met ouders is cruciaal.

Route naar inclusief onderwijs: beleidskader

De landelijke overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt.

Wat inclusief onderwijs is en hoe een inclusieve leeromgeving er uit ziet, is uitgewerkt in het beleidskader *'Met elkaar voor alle kinderen en jongeren'*, waarmee landelijk, regionaal en lokaal beleid kan worden gemaakt of aangepast. Dit hebben wij meegenomen bij het maken van dit ondersteuningsplan.

Knelpunten landelijk beleid passend onderwijs

De Tweede Kamer heeft in 2024 gevraagd om de werking en positie van samenwerkingsverbanden te herzien, te sturen op één ondersteunings- en financieringsmodel met heldere kaders en duidelijke wettelijke taken en te komen tot een minder gefragmenteerde spreiding over het land.

Dit om een aantal knelpunten op te lossen, zoals de wisselende ondersteuning die samenwerkingsverbanden (kunnen) bieden en het gemis aan aansluiting op regio-indelingen voor bijvoorbeeld jeugdzorg.

Uit regiogesprekken komt naar voren dat een herindeling geen oplossing is voor de gesignaleerde knelpunten, andere elementen zijn dat wel:

- heldere landelijke kaders – bijvoorbeeld voor de inclusieve leeromgeving
- eén ondersteunings- en financieringsmodel
- ontschotting van onderwijs en zorg
- integrale samenwerking
- een sterkere regierol voor samenwerkingsverbanden richting inclusief onderwijs, zodat samenwerkingsverbanden als organisatievorm vervolgens kunnen worden opgeheven
- versterking van kwaliteit en leiderschap in een inclusieve leeromgeving

De landelijke roep om duidelijke kaders, gezamenlijke verantwoordelijkheid en minder vrijblijvende samenwerking, onderschrijven wij ook in onze regio en vertalen wij met gemeenten in onze samenwerking (zie ook hoofdstuk 6).

Als bureauorganisatie van het samenwerkingsverband willen wij de komende jaren onze rol als regisseur, aanjager van samenwerking en verbinder verder versterken. En sturen ook in dit ondersteuningsplan op meer inhoudelijke samenhang, ontwikkeling van gezamenlijke taal, datagedreven werken en duidelijke en minder vrijblijvende afspraken die bijdragen aan inclusief onderwijs.

5 Ieder kind een ononderbroken ontwikkeling

Dankzij ons dekkend netwerk is in ons samenwerkingsverband voor ieder kind passende ondersteuning om zich goed te ontwikkelen. Zo kunnen alle kinderen een ononderbroken ontwikkeling doormaken. De komende jaren investeren scholen in versterking van het dekkend netwerk in hun kern. Met onze samenwerkingspartners zorgen wij ervoor dat kinderen thuisnabij onderwijs kunnen volgen.

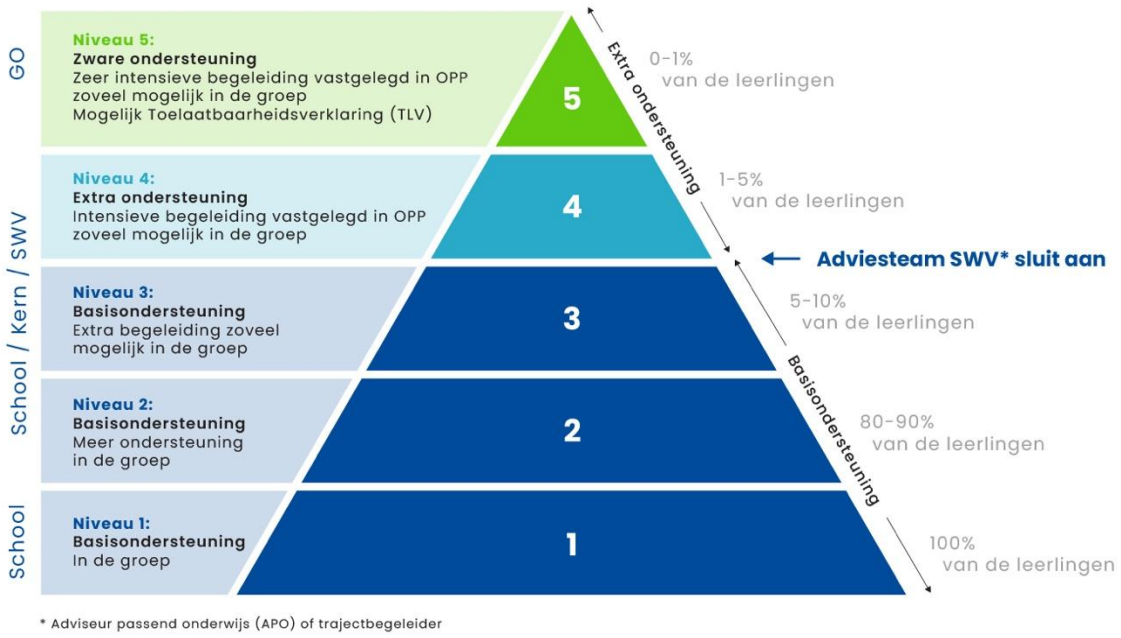

5.1 Opbouw dekkend netwerk

Scholen hebben zorgplicht: zij moeten na aanmelding van een kind zorgen voor een passende onderwijsplek en mogen een kind pas afwijzen of verwijderen als die plek is geregeld. In Waterland zorgen we samen voor een dekkend netwerk zodat ieder kind zich op zo'n passende plek kan ontwikkelen. Ons dekkend netwerk bestaat uit de basisondersteuning (drie niveaus), extra ondersteuning en gespecialiseerd onderwijs (zie ook de piramide).

Basisondersteuning

De basiskwaliteit en de basisondersteuning zijn het fundament van onze ondersteuningsstructuur. Een sterke basisondersteuning op onze reguliere basisscholen zorgt ervoor dat de meeste kinderen zich daar goed kunnen ontwikkelen.

Over de inhoud en kwaliteit van de basisondersteuning hebben wij vanuit onze wettelijke taak samenwerkingsafspraken gemaakt met schoolbesturen, zodat kinderen kunnen rekenen op een vergelijkbaar niveau aan ondersteuning op scholen in ons samenwerkingsverband. Deze afspraken zijn gebaseerd op de nieuwe landelijke (concept)norm voor basisondersteuning.

Scholen vullen de vragenlijst van Perspectief op School (POS) systematisch in, zodat wij kunnen monitoren of scholen voldoen aan de gestelde norm en gemaakte afspraken en kunnen vergelijken. Uitgangspunt is dat álle scholen voldoen aan de gestelde norm voor basisondersteuning. Zo weten ouders wat zij minimaal mogen verwachten aan ondersteuning voor hun kind.

Basisondersteuning bestaat uit preventieve en licht curatieve ondersteuning en aanpassingen in de onderwijspraktijk. Scholen werken handelingsgericht, planmatig en volgens kwaliteitsafspraken en doen dat onder regie van hun schoolbestuur.

Wij kennen drie niveaus van basisondersteuning:

- in de groep (niveau 1)
- meer ondersteuning in de groep (niveau 2)
- extra begeleiding zoveel mogelijk in de groep (niveau 3)

– Zie bijlage Zorgplicht.

– Zie bijlage Basisondersteuning en Extra ondersteuning 2026.

Extra ondersteuning

Is de basisondersteuning niet voldoende voor de ondersteuningsbehoefte van een kind? Dan kan extra ondersteuning worden ingezet. Dit wordt vastgesteld in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Extra ondersteuning kent verschillende varianten:

- scholen organiseren extra ondersteuning zelf in de eigen school vanuit extra middelen die zij daarvoor krijgen
- planmatige inzet van tijdelijke, doelgerichte arrangementen (regulier, maatwerk, terugplaatsing of hoogbegaafdheid) die samen met de adviseur passend onderwijs (APO) wordt aangevraagd
- kleinschalige oefenplekken voor jonge kinderen zoals de startklas
- inzet van expertise- en ondersteuningscentra door de schoolbesturen

- inzet van de APO voor advisering
- inzet van de R-Bij individueel of R-Bij groep als begeleiding nodig is bij (opnieuw) deelnemen aan het onderwijs

– Zie bijlage Criteria arrangementen.

Specialistische ondersteuning

Heeft een kind nog meer ondersteuning nodig, dan is er (tijdelijk en/of deels) specialistische ondersteuning in het gespecialiseerd onderwijs.

In ons samenwerkingsverband zijn er drie scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo):

- SBO Het Tangram
- SBO Het Plankier
- SBO De Aventurijn

Wij hebben twee scholen voor speciaal onderwijs:

- SO Bets Frijlingschool (specialistische gedragsondersteuning)
- SO Martin Luther Kingschool (specialistische ondersteuning bij leren)

Wij hebben een onderwijszorgvoorziening:

- Buitengewoon Leren (een combinatie van zorg en onderwijs op een zorgboerderij waar kinderen kunnen werken aan herstel, leren en ontwikkeling)

Onze verschillende ondersteuningsmogelijkheden vormen een samenhangend netwerk van voorzieningen binnen en tussen scholen. Ondersteuning wordt volgens de ondersteuningspiramide opgebouwd – van basisondersteuning in de eigen reguliere groep, tot gespecialiseerde ondersteuning, zoveel als mogelijk in de groep.

5.2 Ondersteuning in de kernen

Scholen en samenwerkingspartners organiseren ondersteuning in toenemende mate in de kern.

Wij blijven bouwen aan het dekkend netwerk. Zo blijven wij aansluiten bij wat kinderen nodig hebben en werken wij toe naar zoveel mogelijk thuisnabij en regulier onderwijs voor kinderen in ons samenwerkingsverband. Ook als dat gaat om specialistische ondersteuning, willen wij dat het liefst in de kern aanbieden. Lukt dit (nog) niet, dan blijft een kind in elk geval altijd horen bij een school in de kern.

Scholen en samenwerkingspartners:

- delen expertise
- zetten voorzieningen samen en flexibel in
- zorgen voor samenhang tussen regulier en gespecialiseerd onderwijs
- bieden ondersteuning dicht bij kinderen, school en zoveel mogelijk in de kern

Als samenwerkingsverband zijn wij de verbindende schakel die samenwerking en afstemming tussen scholen, schoolbesturen en samenwerkingspartners – waaronder ook cluster 1 en cluster 2 - mogelijk maakt.

Kinderen met een visuele beperking kunnen dankzij onze samenwerking met Visio (cluster 1) passend onderwijs volgen. Wij zorgen dat ook deze kinderen zoveel mogelijk thuisnabij en inclusief onderwijs kunnen volgen met specialistische begeleiding die aansluit bij hun ondersteuningsbehoefte.

Ook gespecialiseerde scholen (ook cluster 2 en de nieuwkomersschool) werken samen in een kern: de regiokern speciaal.

De regiokern speciaal is er voor alle kernen in ons samenwerkingsverband en deelt expertise en ervaring met reguliere scholen. Kernen kunnen bij de regiokern speciaal een aanvraag indienen voor advies, consultatie of inzet van gespecialiseerde ondersteuning.

Deze manier van werken draagt bij aan de ontwikkeling van een boven-bestuurlijk expertisecentrum dat alle kernen kan bedienen met specialistische kennis en ondersteuning die (nog) niet binnen de eigen kern beschikbaar is. Natuurlijk kunnen ook specialisten van reguliere scholen bijdragen aan dit expertisecentrum. Zo versterken we samen het dekkend netwerk en vergroten we de inclusieve kracht van het onderwijs in Waterland.

Viertaal (cluster 2) is onderdeel van de regiokern speciaal en brengt specialistische expertise in op het gebied van taal, communicatie en auditieve ondersteuning. Deze expertise wordt preventief en ondersteunend flexibel ingezet in ons samenwerkingsverband, zodat kinderen zoveel mogelijk in het regulier onderwijs kunnen blijven en we tegelijkertijd de basisondersteuning in onze scholen verder versterken.

Ook de nieuwkomersvoorziening is via het convenant Nieuwkomers verbonden aan de regiokern speciaal. Daarmee zorgen we ervoor dat ook nieuwkomerskinderen met hun specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften volwaardig onderdeel zijn van ons dekkend netwerk.

Wat zeggen de kinderen van de KAR?

Kunnen alle kinderen op een reguliere school zitten?

"Sommige hebben gewoon meer hulp nodig, of het is te makkelijk"

"Als er zoveel kinderen in een klas zitten is het soms echt te veel. En dan zit je alleen nog maar bij de directeur"

"Je kunt toch speciale dingen voor iemand doen die dit nodig heeft?"

"Groepsdoorbroken werken helpt, dan kan iedereen op dezelfde school zitten"

"We kunnen van elkaar leren"

Nee, want: Ja, want:

5.3 Toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs

Wij organiseren ondersteuning zo licht, snel en thuisnabij mogelijk (liefst in de eigen kern). Regulier onderwijs is altijd het uitgangspunt, met zo nodig extra ondersteuning in de eigen groep, school of kern, soms in de vorm van een arrangement. Is dit onvoldoende voor de ontwikkeling van een kind, dan kan de basisschool een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aanvragen voor (tijdelijke) plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs.

De school betrekt het kind, diens ouders en de adviseur passend onderwijs altijd bij een TLV-aanvraag. Voor TLV-aanvragen hebben wij een transparante en onafhankelijke TLV-procedure. In deze procedure staan taken, rollen, verantwoordelijkheden, werkwijze en advies- en besluitvormingsroute helder beschreven.

Wij hebben de objectieve criteria die bepalend zijn voor toelaatbaarheid tot het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, duidelijk beschreven. De onafhankelijke TLV-commissie beoordeelt een TLV-aanvraag op basis van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) en de mate waarin regulier onderwijs nog passend te maken is. In besluitvorming is de (contextuele) onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van een kind altijd leidend.

Een TLV heeft een beperkte duur. Bij een hernieuwingsaanvraag onderzoeken wij altijd of terugplaatsing naar minder gespecialiseerd onderwijs haalbaar is. Wij volgen dan een beoordelingskader waarin wij kindkenmerken, schoolcontext en ouderfactoren in samenhang beoordelen.

Verbeteraanpak TLV-procedure en TLV-adviesroute

De komende vier jaar verbeteren wij onze TLV-procedure en TLV-adviesroute. Zo willen we ervoor zorgen dat kinderen sneller duidelijkheid krijgen en zonder onnodige vertraging kunnen starten op de meest passende onderwijsplek. We kiezen voor een samenhangende verbeteraanpak.

- We gaan voor hogere kwaliteit van de TLV-aanvragen door de samenwerking tussen de scholen en de adviseurs passend onderwijs te versterken. We reiken scholen meer kennis en vaardigheden aan voor het opstellen van een compleet ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), het doelgericht onderbouwen van de ondersteuningsbehoefte voor beoordeling van de TLV-aanvraag.
- Wij werken aan een snellere en efficiëntere TLV-procedure: we kijken onder meer hoe we doorlooptijden kunnen verminderen en processtappen eenvoudiger kunnen maken, met behoud van de kwaliteit van advisering en besluitvorming.
- Wij investeren in samenwerking tussen scholen en de TLV-commissie: een professionele dialoog, heldere verwachtingen en duidelijkheid over TLV-criteria en -besluitvorming.
- Wij verkennen of een ander digitaal systeem beter passend is om de TLV-procedure zorgvuldig, efficiënt, transparant én snel en gebruiksvriendelijk(er) te laten verlopen.

- We gaan de tevredenheid van ouders en scholen beter monitoren via een nieuw evaluatie- en meetinstrument, om zo planmatig en gericht te kunnen (blijven) verbeteren.

– Zie Bijlagen Werkwijze TLV, Criteria TLV, Werkwijze Hernieuwing TLV, Bezwaarprocedure TLV.

5.4 Terugplaatsbeleid

Wij volgen een zorgvuldige en transparante procedure voor terugplaatsing van kinderen vanuit het speciaal (basis)onderwijs naar het regulier basisonderwijs.

Terugplaatsing is mogelijk wanneer het ontwikkelingsperspectief (OPP) daartoe aanleiding geeft en vindt plaats in nauwe samenwerking tussen kind, ouders, de gespecialiseerde school, de reguliere basisschool en de adviseur passend onderwijs (APO).

Zo'n terugplaatsing gebeurt zorgvuldig en kent verschillende fases, van oriëntatie en voorbereiding tot start op de reguliere basisschool. Voor een zachte landing kan een terugplaatsarrangement worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband. We maken duidelijke afspraken over ondersteuning, nazorg en evaluatie. Als samenwerkingsverband monitoren wij de kwaliteit en effectiviteit van de plaatsing. Ons doel: een doorgaande ontwikkellijn voor het kind en een succesvolle, duurzame terugkeer naar het regulier onderwijs.

- Zie Bijlage Beleidsdocument terugplaatsing.

5.5 Organisatie van ondersteuning

Wij organiseren ondersteuning volgens een zogenoemd hybride model. Scholen organiseren de ondersteuning, schoolbesturen dragen daar de verantwoordelijkheid voor en als samenwerkingsverband bewaken wij de samenhang in de ondersteuning en het dekkend netwerk. Door mee te denken met scholen, te inspireren en te verbinden, blijven wij de ondersteuning aan kinderen samen versterken.

Vanuit ons samenwerkingsverband voegen onze adviseurs passend onderwijs onafhankelijke deskundigheid toe als scholen ondersteuningsvragen hebben. Zij:

- denken mee over passende interventies op het grensvlak van niveau 3 en 4 (of hoger) binnen de ondersteuningspiramide
- begeleiden bij aanvraag van arrangementen en extra ondersteuning

- adviseren over specialistische ondersteuning
- versterken de planmatigheid en kwaliteit van ondersteuning

5.6 Informatie over ondersteuning voor kinderen en ouders

Betrokkenheid van kinderen en ouders is cruciaal om goed en inclusief onderwijs mogelijk te maken. Dat begint met goede, zorgvuldige en toegankelijke informatievoorziening over ondersteuning, zodat kinderen en ouders goed geïnformeerd kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen.

Leerkrachten of andere onderwijsprofessionals in de school informeren kinderen en ouders over ondersteuningsmogelijkheden. 'School' is het eerste aanspreekpunt voor vragen daarover. Ook wijst de school op de rol en mogelijkheden van het samenwerkingsverband.

Als samenwerkingsverband zorgen wij voor toegankelijke en begrijpelijke informatie over ondersteuningsmogelijkheden en delen documenten zoals het ondersteuningsplan, reglementen en procedures die relevant zijn voor ouders op onze website. In ons communicatieplan is communicatie met ouders en scholen opgenomen.

Elk jaar organiseren wij een 'vissenkomsessie' met ouders, gaan we met elkaar in gesprek over een centraal thema. We verkennen ervaringen en perspectieven, halen signalen op uit de praktijk en vertalen die waar mogelijk naar concrete verbeteringen in beleid en uitvoering.

Wij wijzen ouders op de mogelijkheid van onafhankelijke ondersteuning van het Ouder- en Jeugdsteunpunt. Het steunpunt kan helpen met het begrijpen van procedures en rechten, de voorbereiding van gesprekken met school en het verkennen van vervolgstappen als er meningsverschillen of geschillen zijn.

Om het Ouder- en Jeugdsteunpunt te blijven versterken, hebben wij een klankbordgroep ingericht die twee keer per jaar bijeenkomt. In deze klankbordgroep denken ouders en betrokkenen mee over de toegankelijkheid, werkwijze en doorontwikkeling van het steunpunt.

Wij stimuleren dat ouders hun vragen, zorgen of kritiek op een besluit éérst bespreken met en op school. Lost dat onvoldoende op, dan kunnen zij gebruikmaken van de formele klachten- en geschillenprocedures van de betreffende schoolbesturen.

Als ouders het niet eens zijn met zaken die het samenwerkingsverband aangaan, dan wijzen wij ze ook actief op onze eigen klachtenregeling. En maken duidelijk welke stappen ouders kunnen zetten om een klacht in te dienen.

– Zie Bijlage Klachtenregeling in Handboek Toezicht en Bestuur.

– Klik op de link Ouder- en Jeugdsteunpunt.

Elk jaar gaan we in gesprek met onderwijsconsulenten om signalen en trends te bespreken. Denk aan terugkerende vragen van ouders, ontwikkelingen in bezwaar- en geschillenprocedures en aan aandachtspunten voor communicatie en samenwerking. Met deze informatie kunnen wij onze ondersteuning en informatievoorziening verder verbeteren.

6 Samenwerken in en als een regionaal netwerk

Als samenwerkingsverband kunnen wij alleen werken aan inclusief onderwijs met samenwerkingspartners zoals gemeenten, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp- en welzijnsorganisaties, zorgpartners en omliggende samenwerkingsverbanden. Hoe ziet ons regionale samenwerkingsnetwerk eruit?

6.1 Samenwerking met de voorschool

Wij werken nauw samen met voorschoolse voorzieningen om kinderen met extra ondersteuningsbehoeften al vóór hun start in het basisonderwijs goed in beeld te hebben.

Via de zogenoemde 'route onderinstroom' verkennen wij met ouders en voorschoolse professionals, in onder meer de kinderopvang, tijdig welke ondersteuning dan nodig is en welke onderwijsplek (straks) passend is.

Elk jaar organiseren wij met kinderopvang, voorscholen, scholen en gemeenten een gezamenlijke studiedag. Die draagt bij aan afstemming en samenwerking. Samen maken wij de overgang van voorschool naar basisschool zo soepel mogelijk voor jonge kinderen.

– Zie Bijlage Route onderinstroom Waterland.

6.2 Samenwerking met gemeenten

Samen met de gemeenten Purmerend, Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland delen wij de maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid om passende ontwikkelkansen te bieden voor álle kinderen in de regio. Wij werken aan een dekkend ondersteuningsnetwerk in de kernen en versterken elkaar op weg naar inclusief onderwijs.

Onze aanpak waarbij scholen, jeugdhulp en andere samenwerkingspartners in kernen samenwerken, sluit op termijn naadloos aan op de gebiedsgerichte netwerken in de gemeenten.

Veel vraagstukken die spelen in het leven van kinderen en hun gezinnen raken zowel het onderwijs als jeugdhulp, zorg, veiligheid, leefomgeving en preventie. Door goede afstemming en samenwerking kunnen kinderen eerder passende ondersteuning krijgen, voorkomen we versnippering van 'systemen' en kunnen we sneller handelen.

Wij willen toe naar één geïntegreerde lokale ondersteuningsstructuur met gezamenlijke ontwikkelagenda's die gebaseerd zijn op gedeelde data en gezamenlijke keuzes. Zo kunnen wij er samen voor zorgen dat kinderen zoveel mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen opgroeien en naar school kunnen, met de juiste (lichte) ondersteuning dichtbij.

Samen met gemeenten werken wij stapsgewijs toe naar ontschotting, waarvoor wij duidelijke kaders en heldere afspraken maken en concrete pilots starten. We handelen hierbij zorgvuldig binnen de wettelijke verantwoordelijkheden die we als onderwijs en gemeenten hebben en werken toe naar een verantwoorde en werkbare aanpak.

Samen werken wij aan:

- thuisnabij en inclusief onderwijs in de eigen kern: expertise delen en voorzieningen dicht bij kinderen organiseren
- een regionaal aanbod met eenduidige financieringsvorm, dat helpt om kinderen in het onderwijs te houden en dat voorkomt dat zij uitstromen naar het gespecialiseerd onderwijs of de jeugdzorg
- ontschotting en korte lijnen tussen onderwijs, jeugd, zorg en beleid: minder doorverwijzen, meer samen optrekken, een gezamenlijke taal ontwikkelen en samen besluiten
- samen verantwoordelijkheid nemen voor alle kinderen: alle professionals die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen nemen in de context waarin kinderen zich ontwikkelen samen verantwoordelijkheid – zowel in de kernaanpak van ons samenwerkingsverband als in de gemeentelijke ontwikkelagenda's staat dit gezamenlijk eigenaarschap expliciet centraal
- gelijke kansen en het tegengaan van segregatie – door een gerichte aanpak in de kernen waar dit het hardst nodig is, willen wij door data-gedreven vroegsignalering en geïntegreerde ondersteuning ongelijkheid verminderen

Samenwerking op meerdere niveaus

Wij werken op strategisch, tactisch en operationeel niveau samen met gemeenten.

Het strategische OOGO (op overeenstemming gericht overleg) is het wettelijk verplichte bestuurlijke overleg, waarin gemeenten, samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs samen besluiten over het ondersteuningsplan en regionaal beleid. Hier bewaken we de verbinding tussen ondersteuning, jeugdhulp en onderwijsbeleid.

Op tactisch niveau zijn de ambtelijke overleggen onderwijs en jeugd-onderwijs belangrijke schakels tussen beleid en uitvoering. Hier bewaken we de voortgang en agenderen belangrijke samenwerkingsthema's voor bestuurders in de regio. Samen kijken we hoe we deze overleggen nog effectiever kunnen maken door een duidelijke structuur en bestaande overlegmomenten te verbinden aan elkaar.

Scholen, jeugdteams, Centrum Jeugd en Gezin, zorgpartners en andere samenwerkingspartners werken samen om ondersteuningsvragen van kinderen en gezinnen met elkaar op te pakken en op te lossen. Zij werken samen 'op de werkvloer' in verschillende werkgroepen:

- PO–VO doorstroom
- Schoolaanwezigheid
- Onderwijs–zorgarrangementen
- Jonge Kind
- Veiligheid (VIOS)
- kernoverleggen

Regionale ontwikkelagenda

Als samenwerkingsverbanden voor PO en VO en de gemeenten Purmerend, Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland werken wij aan de regionale ontwikkelagenda. Hierin staan de speerpunten van de vier gemeenten en onze samenwerkingsverbanden:

1 inclusief onderwijs:

- gezamenlijke visie
- inclusieve huisvestingsafspraken en voorzieningen
- regionale bijeenkomsten

2 schoolaanwezigheid

- regionale werkgroep Schoolaanwezigheid en Schoolaanwezigheidspact
- thuiszittersoverleg en doorbraakoverleg
- preventieve spreekuren leerplicht–school
- uniforme monitoring van verzuim en vrijstellingen

3 onderwijs en zorg

- regionale route naar jeugdhulp
- versterking preventieve rol van SMW
- regionale evaluatie SMW
- ontwikkeling onderwijszorgarrangementen

4 doorgaande ontwikkellijnen

- protocol de Waterlandse Overstap
- overstapcoaches VO
- afstemming en samenwerking kinderopvang, voorschool, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, mbo en arbeidsmarkt
- voorkomen van voortijdig schoolverlaten

Elk jaar organiseren wij een regionaal evaluatiemoment om van elkaar te leren, in beeld te brengen hoe het staat met de uitvoering van de regionale ontwikkelagenda. We bespreken trends en risico's, evalueren resultaten op basis van gedeelde data en stellen zo nodig bij.

Als samenwerkingsverbanden stemmen wij onze ondersteuningsplannen op elkaar af, ook voor een duidelijk regionaal beeld voor regionale samenwerkingspartners, ministerie van OCW en Onderwijsinspectie.

Gezamenlijke aanpak in de praktijk

Hoe vertaalt onze regionale samenwerking zich in de praktijk? Met andere samenwerkingspartners in jeugdhulp, welzijn en zorg pakken wij belangrijke lokale en regionale vraagstukken samen op.

Zo zetten we in op een sterke start voor 3 – 6 jaar. We zien dat steeds meer kinderen die op school beginnen, extra ondersteuning nodig hebben om een goede start te kunnen maken in het onderwijs. Met voorschoolse voorzieningen – waaronder de kinderopvang - scholen, zorgpartners focussen we op vroegsignalering, een warme overdracht en gezamenlijke ondersteuning voor jonge kinderen en hun gezin.

Als samenwerkingsverband en gemeenten bevorderen we schoolaanwezigheid en voorkomen thuiszitten. Actualisatie van het thuiszitterspact gaat bijdragen aan sneller acteren bij verzuim en een samenhangende (preventieve) aanpak.

Ook een zogenoemd 'doorbraakoverleg' met gemandateerde vertegenwoordigers van onderwijs, gemeente en samenwerkingspartners staat hoog op onze agenda. Juist als kinderen dreigen vast te lopen, is het belangrijk om met alle betrokkenen om tafel te gaan. Denk aan situaties waarin een kind zich tussen onderwijs en zorg bevindt, of als de samenwerking met ouders of met samenwerkingspartners stagneert. In zo'n doorbraakoverleg kunnen we onze krachten bundelen en samen verantwoordelijkheid nemen om een kind weer perspectief te bieden.

Voor onderwijszorgarrangementen voor kinderen met complexe ondersteuningsvragen, zijn goede afspraken nodig over rollen, gezamenlijke inzet, financiering en afstemming. We delen kennis en werken aan duidelijke routes voor ondersteuning.

Professionals en ouders geven aan behoefte te hebben aan overzicht, heldere routes en een gedeelde taal. Gemeenten zetten hierop in via wijkgerichte communicatie en ontmoetingsmomenten. Wij doen hetzelfde via kernoverleggen, IB-netwerken en expertisenetwerken. Door deze lijnen samen te brengen ontstaat één helder verhaal richting ouders en scholen.

Een aantal voorwaarden is belangrijk om onze gezamenlijke ambities te kunnen realiseren:

- voldoende uren en duidelijk mandaat voor professionals en minder wisselingen in contactpersonen zijn cruciaal
- duidelijke actie-afspraken met indicatoren die we evalueren en bijstellen
- data-gedreven werken en samen monitoren: werken op basis van gedeelde data over jeugd, onderwijs en ondersteuning om gericht te kunnen sturen op resultaten
- duidelijkere en uniforme routes voor onderwijs en jeugdhulp zorgen voor meer overzicht en inzicht voor professionals (en ouders en kinderen)

6.3 Regionale samenwerking samenwerkingsverbanden

Passend en inclusief onderwijs houdt natuurlijk niet op bij de grenzen van een samenwerkingsverband. Kinderen bewegen zich tussen gemeenten en regio's en hun

ondersteuningsvragen raken vaak meerdere domeinen tegelijk. Met andere samenwerkingsverbanden in de regio en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs werken wij aan één inclusieve leeromgeving in onze (bredere) regio.

Samenwerking SWV Waterland VO

Wij werken intensief samen met SWV Waterland VO, zowel in de dagelijkse praktijk als beleidsmatig en bestuurlijk. Samen versterken wij doorgaande ontwikkellijnen van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs en verbeteren kansen voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.

Met de Waterlandse Overstap zorgen we voor een soepele overgang van primair naar voortgezet onderwijs. In het gelijknamige document staan afspraken over onder meer:

- advisering, de doorstroomtoets en aanvullende toetsen
- tijdige en volledige overdracht van kindgegevens
- warme overdracht voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften
- gezamenlijke afstemming met ouders en scholen voor voortgezet onderwijs
- jaarlijkse evaluatie van de uitvoering

Wij bewaken allebei de kwaliteit en uitvoering van deze afspraken en zorgen dat De Waterlandse Overstap blijft voldoen aan actuele wet- en regelgeving.

– Zie Bijlage De Waterlandse Overstap PO VO.

Regionaal samenwerkingsnetwerk

Met andere samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs in Noord-Holland vormen wij een netwerk. Wij stemmen ons werk op elkaar af zodat kinderen, ouders, scholen en samenwerkingspartners in verschillende omliggende regio's niet te maken krijgen met onnodige verschillen in ondersteuning, aanpak, routes en taal.

Wij richten ons op thema's zoals:

- harmonisatie van ondersteuningsplannen
- ontwikkelingen in bekostiging van het gespecialiseerd onderwijs
- Uitdagingen in mobiliteit tussen regio's
- casuïstiek waarbij ondersteuning de grenzen van één samenwerkingsverband raakt
- professionalisering inclusief onderwijs

Bovenregionale samenwerking is soms ook nodig om kinderen met specifieke vragen voor bijvoorbeeld onderwijszorg, hoog-specialistische of dubbel-bijzondere ondersteuning, toch passende ondersteuning te bieden als dat als samenwerkingsverband alleen niet lukt.

Landelijk netwerk

Wij doen mee in het landelijke netwerk van samenwerkingsverbanden: ONSwv. Dit vervult onder meer een belangrijke rol in landelijke beleidsvorming en kwaliteitskaders - onder meer voor de route naar inclusief onderwijs – en in advisering aan het ministerie van OCW en de Tweede Kamer.

In 2026 publiceerde ONSwv het adviesrapport *Over de lijnen* dat onderstreept dat samenwerking met en tussen samenwerkingsverbanden de komende jaren intensiever en minder vrijblijvend moet worden. Van de overheid worden duidelijke landelijke kaders gevraagd die de opdracht voor inclusief onderwijs en de gezamenlijke verantwoordelijkheid concreet omschrijven.

7 Ambities voor inclusief onderwijs

Onze ambities hebben wij uitgewerkt in vier richtinggevende programmalijnen die aansluiten bij onze wettelijke opdracht. In elke programmalijn staat onze ambitie met daarbij onze uitgangspunten en doelen met indicatoren voor 2030 en de betekenis daarvan. We werken doelen elk jaar concreet uit in jaarplannen.

Onze vier programmalijnen:

1. inclusie en dekkend netwerk
2. netwerkorganisatie
3. advisering en beoordeling
4. kwaliteit en besturing

Programmalijn 1:
Inclusie en dekkend netwerk

7.1 Zoveel mogelijk kinderen thuisnabij naar school

Onze ambitie

Zoveel mogelijk kinderen thuisnabij naar school: dat vraagt om steengoed onderwijs dat goed is voor álle kinderen en dat aansluit bij verschillende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Scholen richten hun onderwijs zo in dat dit past bij de diversiteit van kinderen. Hiermee kunnen zij veel ondersteuningsvragen van kinderen voorkomen. Is ondersteuning wel nodig, dan wordt dit vooral in het dagelijkse onderwijs in de groep georganiseerd. Er wordt gekeken naar wat in de groep, de school, het gezin en de buurt nodig is en zo wordt dus vanuit een sociaal-contextueel perspectief gewerkt.

Scholen voelen zich samen verantwoordelijk voor goed onderwijs en ondersteuning voor alle kinderen in hun kern en organiseren dit thuisnabij, al dan niet samen met samenwerkingspartners. We bekijken eerste de mogelijkheden van doorplaatsen binnen de kern in plaats van verwijzen buiten de kern. Onderwijs is leidend en wanneer nodig bieden samenwerkingspartners jeugdhulp en/of zorg aanvullend aan, zoveel mogelijk in het normale leven van kinderen en hun gezinnen. We normaliseren waar het kan en zetten pas specialistische hulp in als die echt nodig is. Al lerend werken we zo samen ontwikkelingsgericht aan een dekkend onderwijs- en ondersteuningsnetwerk.

Uitgangspunten

- wij werken vanuit een sociaal-contextueel perspectief
- ondersteuning gebeurt primair in de groep en het dagelijks onderwijs, niet buiten de groep of via losse interventies
- onderwijs is leidend, zorg is eventueel aanvullend
- wij organiseren ondersteuning zo thuisnabij mogelijk in de eigen buurt, wijk of kern
- wij werken lerend en ontwikkelgericht

Wat zeggen de kinderen van de KAR?

Doel 1: sterke basisondersteuning

Scholen bieden een sterke basisondersteuning waarvan alle kinderen profiteren.

Indicatoren

- scholen voldoen aan de herijkte landelijke norm voor basisondersteuning en hebben een sterk pedagogisch klimaat
- scholen organiseren ondersteuning overwegend binnen de groep
- wij verwijzen 30 procent minder kinderen naar het gespecialiseerd onderwijs

Betekenis

Sterke basisondersteuning - onlosmakelijk verbonden met de kwaliteit van het onderwijs – is de basis van passend en inclusief onderwijs. We kunnen inzet van zorg en specialistische ondersteuning voorkomen door te (blijven) investeren in die sterke basisondersteuning. Teamleden maken het verschil. Daarom zorgen wij dat zij er nooit alleen voor staan.

Verschillen tussen kinderen zijn normaal en daar willen we ook naar handelen. Niet al het lastig verstaanbaar gedrag of leeruitdaging vraagt om een diagnose of externe hulp. Minder problematiseren en medicaliseren dus, en meer normaliseren. Wij willen vooral inzetten op versterking en borging van een sterke pedagogische basis op scholen en in de kernen.

Scholen zijn verantwoordelijk voor het bieden van sterke basisondersteuning en houden die ook actueel. Schoolteams zorgen dat hun pedagogisch en didactisch handelen goed is en blijft. Waar nodig passen zij hun onderwijs en aanpak aan, om die te laten aansluiten bij wat kinderen nodig hebben. Wat is nodig in de context van het onderwijs, de groepsdynamiek, de pedagogiek, om kinderen mee te laten doen in de groep?

Doel 2: schoolaanwezigheid

Alle kinderen krijgen onderwijs.

Indicatoren

- scholen werken volgens onze gezamenlijke aanpak schoolaanwezigheid
- alle kinderen krijgen een onderwijsaanbod en zijn op weg naar onderwijs in een sociale context

Betekenis

Aanwezig zijn op school is (natuurlijk) voorwaarde voor een doorgaande ontwikkeling van kinderen en voor inclusie. Alle kinderen horen erbij en moeten kunnen meedoen!

Preventief handelen en snel signaleren als een kind minder aanwezig is, snel actie ondernemen en passende en samenhangende interventies inzetten voorkomt langdurige schooluitval, thuiszitten en inzet van langdurigere trajecten om kinderen terug naar onderwijs te begeleiden. Zo nodig organiseren we een doorbraakoverleg.

We gaan werken met een schoolaanwezigheidspact, waarin ook structurele overleggen tussen onderwijs, jeugdhulp en leerplicht zijn vastgelegd. Schoolaanwezigheidsteams gaan werken volgens uniforme, gezamenlijke afspraken in het signaleringsprotocol. In onze aanpak is onderwijs leidend, zorg aanvullend en geïntegreerd waar nodig.

Doel 3: sterke start 3 – 6 jaar

Alle jonge kinderen maken een sterke start in hun eigen kern, zo mogelijk in het regulier onderwijs.

Indicatoren

- alle kinderen van 4 en 5 jaar volgen onderwijs in hun eigen kern
- het verwijzingspercentage in de leeftijd van 4 tot 6 jaar is met 70 procent afgenomen
- in alle kernen is een aanbod voor jonge kinderen die kortdurend intensiever ondersteuning nodig hebben (bijvoorbeeld een startklas)

Betekenis

Een sterke start in de onderbouw vergroot ontwikkelkansen en voorkomt dat eventuele ondersteuningsvragen zich op latere leeftijd opstapelen. Verschillen in het opgroeien in de eerste levensjaren mogen kansen in het onderwijs nooit bepalen. Daarom werken we met ouders, voorschoolse voorzieningen en Centrum Jeugd en Gezin in kernen aan een kansrijke, sterke schoolstart voor alle jonge kinderen van 3 tot 6 jaar.

Een sterk pedagogisch klimaat staat voorop en we kiezen nadrukkelijk voor een groepsgerichte, inclusieve benadering waarin we samenwerken met ouders. We zorgen voor een warme overdracht, gezamenlijke signalering en zetten in op ondersteuning in de kern. Denk aan pedagogisch medewerkers in de groep en de doorontwikkeling van de startklas (of een ander aanbod voor jonge kinderen).

Doel 4: doorgaande ontwikkeling van primair naar voortgezet onderwijs

Ieder kind – ook die met extra ondersteuningsbehoeften – is verzekerd van een soepele, passende en goed afgestemde overstap naar het voortgezet onderwijs. Hiervoor organiseren wij een eenduidige, toekomstbestendige en inclusieve overgang van primair naar voortgezet onderwijs voor alle kinderen in Waterland.

Indicatoren

- scholen werken volgens het jaarlijks geactualiseerde Protocol de Waterlandse Overstap (en zorgen voor tijdige en volledige overdracht van leerlingengegevens)
- voor minimaal 95 procent van de kinderen met extra ondersteuningsbehoeften is een warme overdracht van primair naar voortgezet onderwijs goed geregeld
- onze jaarlijkse gezamenlijke evaluatie van de Waterlandse Overstap leidt tot aantoonbare, vastgelegde en gepubliceerde verbeteringen

Betekenis

De overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs is een cruciaal moment in de ontwikkeling van ieder kind. Kinderen moeten – ongeacht hun ondersteuningsbehoefte – op een voorspelbare en soepele manier kunnen doorstromen, met zoveel mogelijk ontwikkelkansen en zo min mogelijk risico op uitval.

Samen met scholen en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs, werken wij aan een sterke regionale basis voor inclusief onderwijs, door De Waterlandse Overstap te blijven versterken. Zo kunnen kinderen succesvol starten in het voortgezet onderwijs en kunnen daarin ook blijven meedoen.

Door tijdige, volledige en zorgvuldige informatie-uitwisseling, warme overdrachten en gezamenlijke monitoring, zorgen we ervoor dat leerlingen op een passende manier instromen in het voortgezet onderwijs. Dit maken wij concreet met heldere afspraken over toetsing, advisering, overdracht en ondersteuning. Samen bereiden wij ons ook goed voor op landelijke veranderingen, zoals het vervallen van het LWOO-criterium* en de ontwikkeling van een nieuwe, toekomstbestendige toekenningssystematiek.

*Het LWOO-criterium verwijst naar de landelijke normen en voorwaarden waaraan een leerling moet voldoen om extra begeleiding te krijgen in het vmbo.

Programmalijn 2: Netwerkorganisatie

7.2 Samen stappen zetten in de kern

Onze ambitie

Wij bouwen aan een krachtige netwerkorganisatie waarin wij met scholen, ouders, kinderen, besturen, gemeenten en samenwerkingspartners gelijkwaardig samenwerken. Wat wij doen, doen wij in samenhang en onze samenwerking is niet vrijblijvend. Werken in kernen is de basis: hier bundelen wij onze expertise, zorgen voor korte lijnen tussen onderwijs, jeugdhulp, welzijn en zorg. Hierdoor kunnen we ondersteuning samen goed afstemmen op wat kinderen en hun gezinnen nodig hebben. Zo kunnen kinderen in hun eigen buurt, wijk of kern opgroeien en naar de reguliere basisschool.

Om de doelen uit dit ondersteuningsplan te realiseren, is intensieve samenwerking tussen scholen en besturen geen keuze, maar een noodzakelijke randvoorwaarde. We zien nu dat sommige scholen in concurrentie zijn met elkaar om leerlingen te werven en ook dat kinderen wel eens geweigerd worden. Dit belemmert werken aan inclusief onderwijs. Daarom is het cruciaal dat scholen en schoolbesturen hun verantwoordelijkheid nemen voor onze gezamenlijke opdracht voor alle kinderen in onze regio, en niet alleen voor hun eigen organisatie. Alleen door over school- en organisatiegrenzen heen te kijken en ook zo te handelen, kunnen we inclusief onderwijs realiseren.

Wij zetten in op preventie, tijdige ondersteuning en duurzame oplossingen door vooral de context rond kinderen te versterken, met de pedagogische basis voorop. Zo voorkomen we zwaardere ondersteuning zoveel mogelijk. Gemeenten zijn hierin onmisbare partners, omdat zij een belangrijke rol hebben in de afstemming tussen onderwijs, jeugdhulp, welzijn en leerplicht. Wij willen grenzen tussen organisaties en ‘domeinen’ overbruggen, bureaucratie verminderen, budgetten voor onderwijs en zorg bundelen en samen effectiever handelen. Kortom: in de kernen samen stappen zetten naar inclusie!

Uitgangspunten

- wij versterken de context waarin kinderen zich ontwikkelen door samenwerking in de kernen, wijken en onderwijszorgnetwerken
- in ons handelen staat de veilige ontwikkeling van kinderen voorop; wij doen er alles aan om kinderen te laten meedoen in het regulier onderwijs
- professionals in kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp, welzijn, zorg zetten ondersteuning snel, passend en in samenhang in, in de eigen omgeving van kinderen

- we voorkomen onnodige bureaucratie

Doel 1: samenwerking met kinderen en ouders

Kinderen en ouders zijn gelijkwaardige partners in de school en in de kern: zij zijn actief betrokken bij de route naar inclusie.

Indicatoren

- in elke kern zijn ouders structureel betrokken en dat is vastgelegd in afspraken
- elke kern heeft een aanspreekpunt Ouder- en Jeugdsteunpunt
- in elk ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) is het hoorrecht van kinderen en ouders opgenomen

Betekenis

Samenwerking tussen kind, ouders en school is voorwaarde voor een goede ontwikkeling van kinderen en effectieve, passende ondersteuning. Wij vinden het belangrijk dat kinderen en ouders ook bijdragen aan het pedagogisch klimaat in de school en kern en dat zij meedoen in de beweging naar inclusie.

Heldere samenwerkingsafspraken en open communicatie zijn nodig, zodat kinderen en ouders ook in staat zijn om hun stem te laten horen in scholen en kernen. Hoorrecht moeten we consequent toepassen zodat scholen samen met kinderen en ouders besluiten nemen, zowel in scholen als kernen.

Wat zeggen de kinderen van de KAR?

"Ik zou het fijn vinden.
Dan weet ik wat er is, en waarover
ze praten in een gesprek"

Wat vind je van het hoorrecht?

Door te investeren in communicatieve vaardigheden van schoolteams, sterke oudercommunity's in de kern en het ouder- en jeugdsteunpunt goed vindbaar te maken, ondersteunen wij kinderen en ouders om hun rol te vervullen. Zo ontstaat een gezamenlijke verantwoordelijkheid in de

samenwerking kind-ouders-school en kan die samenwerking bijdragen aan vertrouwen, draagvlak en duurzame ondersteuning in de route naar inclusief onderwijs.

Doel 2: werken in kernen

Om kinderen in hun eigen buurt, wijk of kern samen de ondersteuning te bieden die nodig is, voeren schoolbesturen gezamenlijke afspraken uit over de organisatie van ondersteuning in de kern. Geen kind de kern uit!

Indicatoren

- wij ondersteunen en plaatsen kinderen aantoonbaar vaker binnen de kern en verwijzen vanuit de kern minimaal 30 procent minder kinderen naar gespecialiseerd onderwijs
- elke kern kent een overlegstructuur en bestuurlijke afspraken over gezamenlijke ondersteuning aan kinderen in de kern
- elke kern heeft kennisdeling georganiseerd – onderling en tussen regulier en gespecialiseerd onderwijs - met zicht op elkaars ondersteuningsaanbod en inzet van bewezen effectieve interventies (denk aan co-teaching)

Betekenis

Samenwerken in de kern is het vertrekpunt voor onze route naar inclusief onderwijs. Dit vraagt om structurele en nauwe samenwerking tussen scholen en schoolbesturen.

Met elkaar ontwikkelen we een werkwijze waarin vertrouwen, vanzelfsprekende onderlinge samenwerking, contextgericht organiseren en gezamenlijke besluitvorming leidend zijn. Door overlegstructuren te versterken, expertise gezamenlijk te organiseren en informele oudernetwerken in de kernen te verstevigen, groeien we hiernaartoe.

Wij creëren een samenhangend netwerk waarin wij samen verantwoordelijk zijn voor alle kinderen in de kern. Voor scholen betekent dit laatste dat expertise vanuit het gespecialiseerd onderwijs toegankelijker wordt en makkelijker kan worden ingezet in de kern. Om ook kinderen met een zeer intensieve ondersteuningsbehoefte thuisnabij onderwijs te laten volgen, ontwikkelen we in de kernen voorzieningen voor gespecialiseerd onderwijs.

Scholen organiseren samen ook een aanbod voor (hoog)begaafde kinderen. Zij bundelen expertise, werken samen aan signalering en versterken hun kennis en professionaliteit. Zo krijgt ook deze groep kinderen passend en inclusief onderwijs in hun eigen kern.

Nauwe samenwerking met andere samenwerkingspartners in de kernen zoals jeugdhulp, leerplicht en zorg is een voorwaarde om ondersteuning tijdig, dichtbij en integraal te organiseren.

Doel 3: Boven-bestuurlijk gespecialiseerd expertisecentrum

De regiokern gespecialiseerd onderwijs ontwikkelt zich tot een boven-bestuurlijk expertisecentrum dat alle kernen in ons samenwerkingsverband ondersteunt en adviseert met gespecialiseerde expertise.

Indicatoren

- elke kern kan aantoonbaar gebruikmaken van het expertisecentrum, met jaarlijks minimaal één gerichte consultatie- of ondersteuningsaanvraag per kern
- minimaal 80 procent van de scholen die gebruikmaakt van het expertisecentrum geeft in een jaarlijkse evaluatie aan dat die inzet de eigen handelingsbekwaamheid heeft versterkt
- het aantal langdurige plaatsingen buiten de kern door ontbrekende expertise in de kern, is in 2030 aantoonbaar afgenomen ten opzichte van de nulmeting in 2026

Betekenis

Wij bouwen de kern speciaal verder uit tot een stevig georganiseerd expertisecentrum. Dit centrum stelt specialistische kennis en ondersteuning beschikbaar aan alle kernen, op basis van gerichte aanvragen voor consultatie, advies of inzet van gespecialiseerde begeleiding.

Het expertisecentrum heeft daarbij nadrukkelijk een versterkende rol: het ondersteunt en professionaliseert scholen en teams in de kernen, maar neemt de ondersteuning niet structureel over.

Zo zorgen we ervoor dat expertise niet versnipperd blijft, maar gezamenlijk en boven-bestuurlijk wordt georganiseerd en toegankelijk is voor elke kern. Hiermee versterken wij ons dekkend netwerk en vergroten de inclusieve kracht van het onderwijs in Waterland.

Doel 4: onderwijs-zorg

Kinderen met een intensieve ondersteuningsbehoefte kunnen met passende onderwijsondersteuning onderwijs (blijven) volgen in de kern dankzij integrale samenwerking tussen onderwijs en zorg.

Indicatoren

- wij hebben geen thuiszitters
- wij verwijzen minimaal 30 procent minder kinderen naar het gespecialiseerd onderwijs
- wij hebben verkend hoe ontschotting tussen budgetten kan leiden tot kostenbesparing en een effectievere inzet van financiële middelen

Betekenis

Ook kinderen met een intensieve ondersteuningsbehoefte moeten kunnen meedoen in hun eigen omgeving. Zij krijgen zonder lange wachttijden in hun kern passende en veilige ondersteuning om zich goed te ontwikkelen. Het ontwikkelperspectief van het kind is het uitgangspunt.

Door onderwijs- en zorgmiddelen contextgericht te bundelen en snel en effectief in te zetten, kunnen we kosten besparen en middelen opnieuw investeren in versterking van de basisondersteuning. Zo ontstaat een beweging naar minder intensieve vormen van ondersteuning, waarvan uiteindelijk alle kinderen profiteren.

Programmalijn 3: Advisering en beoordeling

7.3 Advisering en beoordeling op weg naar inclusie

Onze ambitie

Goede, inclusiegerichte advisering aan scholen en een zorgvuldige, transparante en rechtmatige beoordeling van toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs: dat is onze ambitie voor de komende jaren. Wij werken hieraan vanuit het perspectief dat regulier onderwijs altijd het uitgangspunt is en gespecialiseerd onderwijs een uitzondering, en tijdelijk. Het belang van het kind staat altijd voorop.

Wij willen dat de route voor advisering bijdraagt aan inclusief onderwijs. Daarom zorgen wij dat onze advisering ontwikkelgericht is, inzet op preventief en contextgericht werken en zo bijdraagt aan gelijke kansen, een doorgaande ontwikkeling, thuisnabij onderwijs, een sterke leeromgeving en een groter handelingsrepertoire op scholen. Wij ondersteunen scholen om ondersteuningsvragen zoveel mogelijk op school en in de kern te beantwoorden.

In de overgang naar inclusief onderwijs zullen toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) soms noodzakelijk blijven. Besluiten over toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs moeten dan zorgvuldig, navolgbaar en juridisch correct tot stand komen. Dit gebeurt op basis van een sterk ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), goed deskundigenadvies en met hoorrecht van kinderen en ouders. Wij organiseren professionele tegenspraak en evalueren besluitvorming zorgvuldig. Zo werken we ook op die manier aan een afname van het aantal TLV's en aan meer terugplaatsingen van gespecialiseerd naar regulier onderwijs.

Uitgangspunten

- regulier onderwijs is het uitgangspunt, gespecialiseerd onderwijs bij uitzondering
- advisering is ontwikkelgericht en versterkt de leeromgeving
- besluitvorming is zorgvuldig, transparant en navolgbaar
- we handelen conform wet- en regelgeving en borgen professionele deskundigheid
- scholen ervaren het samenwerkingsverband als partner in passend en inclusief onderwijs

Doel 1: advisering aan scholen

Scholen worden goed, tijdig en inclusiegericht geadviseerd over ondersteuning, met focus op versterking van de inclusieve leeromgeving en het handelingsrepertoire van de leerkracht.

Indicatoren

- scholen beoordelen de adviezen en ondersteuning van onze adviseurs passend onderwijs als overwegend positief
- leerkrachten geven aan dat de adviezen en arrangementen aantoonbaar bijdragen aan versterking van de inclusieve leeromgeving en hun eigen handelingsrepertoire
- er worden minder individuele arrangementen toegewezen

Betekenis

Ondersteuning van onze adviseurs passend onderwijs is niet gericht op individuele interventies, maar op duurzame versterking van de leeromgeving voor kinderen. Scholen gaan meer ontwikkelgericht en preventief werken. We helpen scholen om hun eigen handelingsrepertoire te vergroten en ondersteuningsvragen zoveel mogelijk in het regulier onderwijs op te lossen.

Advisering, begeleiding en inzet van financiële middelen moeten één geheel zijn. Adviseurs passend onderwijs en trajectbegeleiders werken aanvullend aan elkaar, ondersteunen bij complexe ondersteuningssituaties en helpen arrangementen doelgericht in te zetten als ontwikkelinstrument voor structurele schoolontwikkeling.

We leren samen, maken keuzes navolgbaar en evalueren opbrengsten van advisering periodiek. Scholen ervaren de adviseurs passend onderwijs als betrouwbare partners die bijdragen aan kwaliteit, duurzame verbetering van ondersteuning die scholen bieden en aan inclusie.

Doel 2: beoordeling toelaatbaarheid

Toelaatbaarheidsbeoordeling versnelt de route naar inclusie door regulier onderwijs als norm en gespecialiseerd onderwijs als tijdelijk arrangement te hanteren, met een transparante en zorgvuldige TLV-procedure op basis van een sterk ontwikkelingsperspectiefplan.

Indicatoren

- alle TLV-besluiten voldoen aan wettelijke eisen en aanvragen worden binnen de vastgestelde termijnen afgehandeld
- het aantal terugplaatsingen naar regulier onderwijs is aantoonbaar gestegen
- alle TLV-aanvragen worden alleen beoordeeld met een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Betekenis

Ieder kind heeft recht op thuisnabij regulier onderwijs. Is gespecialiseerd onderwijs tijdelijk noodzakelijk dan moet de toelaatbaarheid zorgvuldig, transparant en juridisch correct worden beoordeeld, op basis van een sterk ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). In de overgang naar inclusief onderwijs, vraagt dit om bewust balanceren.

Besluiten over toelaatbaarheid nemen we altijd in het belang van het kind en kunnen we altijd goed onderbouwen en uitleggen. We versterken dit proces en maken het ook inclusiever door onnodige verwijzingen te voorkomen en scholen in kernen vroegtijdig te betrekken bij plaatsingsvraagstukken. Zo leren we samen.

Programmalijn 4: Kwaliteit en besturing

7.4 Samenhang in kwaliteit

Onze ambitie

Kwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen, schoolbesturen en bureauorganisatie en wij verantwoorden onze inspanningen en resultaten transparant, toetsbaar en leren daarvan.

Wij richten onze kwaliteitszorg zo in dat wij continu de vragen kunnen beantwoorden: doen wij de goede dingen? Zijn wij op koers? Hebben onze acties effect? Zetten wij middelen doelmatig en effectief in? Wij monitoren niet alleen datagedreven, maar toetsen ook of onze kwaliteit merkbaar is. Hoe ervaren kinderen, ouders, professionals en samenwerkingspartners onze kwaliteit? Hun ervaringsverhalen gebruiken wij ook voor het steeds beter maken van ons werk.

Doelmatigheid is expliciet onderdeel van onze ambitie. Scholen en samenwerkingspartners bundelen in de kernen hun expertise, werken aan kernontwikkelplannen en maken daarin afspraken over doelen en middelen. Zo voorkomen we versnippering en organiseren ondersteuning efficiënter.

Via deze programmalijn zorgen wij ervoor dat ons kwaliteitsbeleid goed blijft aansluiten bij inhoudelijke ambities en landelijke en regionale ontwikkelingen (zie ook hoofdstuk 8 voor ‘staand kwaliteitsbeleid’). In lijn met landelijke ontwikkelingen willen wij lerend en wendbaar blijven, zodat wij onze rol in de toekomst kunnen aanpassen als inclusief onderwijs een feit is.

Doel 1: kwaliteitscyclus

Wij hebben een samenhangende, cyclisch ingerichte kwaliteits- en besturingscyclus waarin beleid, uitvoering, monitoring, evaluatie en verantwoording integraal met elkaar verbonden zijn.

Indicatoren

- elk kwartaal voeren wij in dialoog met schoolbesturen, Ondersteuningsplanraad en Raad van Toezicht een integrale PDCA-cyclus uit om de realisatie van de doelen uit het ondersteuningsplan te evalueren

- in ons jaarverslag laten wij expliciet zien welke risico's wij identificeren, wat wij hebben geleerd en hebben aangepast (act-fase)
- IBP-niveau is overwegend niveau 3 (of hoger)

Betekenis

Kwaliteitszorg en besturing moeten niet bestaan uit losse instrumenten of verantwoordingsmomenten, maar juist één samenhangend en cyclisch geheel vormen. Dan kunnen we er optimaal van leren en ons werk beter maken of onze koers bijstellen. Wij verbinden doelen expliciet aan uitvoering, monitoring, evaluatie en verantwoording en voeren een structurele dialoog met schoolbesturen en de Raad van Toezicht.

Wij willen aantoonbaar in control zijn: wij maken keuzes navolgbaar, herkennen en wegen risico's tijdig en sturen onze koers op tijd bij op basis van data-analyse en reflectie. Zo ondersteunt de kwaliteits- en besturingscyclus de realisatie van de ambities in dit ondersteuningsplan en draagt bij aan ons lerend vermogen als netwerkorganisatie. En daarmee aan duurzame verbetering van de ondersteuning voor kinderen.

Doel 2: Doelmatige besteding en verantwoording

Wij hebben een transparante en duurzame werkwijze om middelen doelmatig te besteden en te verantwoorden waarin de financiële inzet, de kwaliteit van ondersteuning en behaalde impactvolle resultaten in samenhang worden geanalyseerd en besproken.

Indicatoren

- wij voeren elk jaar bestuur- en kernspiegelgesprekken op basis van een uniforme set vragen over inzet en effecten
- minimaal eens per jaar analyseren we samen data van deelname gespecialiseerd onderwijs, schoolaanwezigheid, arrangementen, TLV, besteding van middelen, op kern- bestuurs- en samenwerkingsverbandniveau
- in ons jaarverslag maken we expliciet duidelijk wat werkt, wat niet en wat onze (her)prioritering is voor de volgende begrotingsperiode

Betekenis

Wij willen van ‘verantwoording afleggen’ naar ‘leren en verbeteren’. Wij koppelen middelen aantoonbaar aan het effect dat wij willen bereiken voor kinderen en de route naar inclusief onderwijs.

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor doelmatige inzet en verantwoording van middelen. Wij organiseren dit transparant en lerend via registratie en rapportage, evaluatie van effecten en dialoog met onder meer de schoolbestuurders en tijdens kernoverleggen.

Wij ontwikkelen de pilot doelmatige verantwoording (2025-2027) door en maken deze werkwijze structureel onderdeel van onze planning- en verantwoordingscyclus. De doelen uit dit ondersteuningsplan zijn leidend. Door resultaten samen te analyseren, leren wij van en met elkaar in onze route naar inclusief onderwijs.

Doel 3: stevige governance en bestuurlijke toekomstscenario’s

Wij zijn koersvast richting inclusie, verkennen bestuurlijke toekomstscenario’s en een stevige governance (waaronder de Kinderadviesraad) waarin bestuur en Raad van Toezicht rolvast en in samenhang sturen op kwaliteit, nabijheid, doelmatigheid en niet-vrijblijvende samenwerking.

Indicatoren

- scenarioverkenning met expliciete beslismomenten en randvoorwaarden (kwaliteit, schaal, nabijheid, uitvoerbaarheid) is afgerond
- scenarioverkenning is transparant uitgewerkt, bestuurlijk vastgelegd en draagt aantoonbaar bij aan een inclusieve leeromgeving

Betekenis

Wij moeten vooruitkijken en tijdig keuzes maken voor samenwerking en inclusie, met oog voor draagvlak en uitvoeringskracht. Wij verkennen en kiezen de komende jaren bestuurlijke toekomstscenario’s en doen dat in samenhang met landelijke ontwikkelingen in passend onderwijs en die in de route naar inclusief onderwijs in 2035. Zo kunnen we onze organisatie en governance laten meebewegen met wat wij te doen hebben en voorkomen dat we daarin belemmerd worden.

Centraal staat dat inhoud gaat vóór structuur. Wij beoordelen mogelijke bestuurlijke scenario’s vanuit de vraag: wat is nodig voor kinderen en voor de kwaliteit van ondersteuning dicht bij huis? Wij redeneren niet vanuit bestaande systemen of organisatorische logica. Wij volgen en duiden landelijke beleidsontwikkelingen en adviezen en betrekken die actief bij het ontwikkelen van een meerjarig bestuurlijk toekomstperspectief.

Uitgangspunt is dat eventuele schaalvergroting, herinrichting of intensivering van samenwerking alleen aan de orde is wanneer dit aantoonbaar bijdraagt aan de maatschappelijke opdracht richting inclusie, wanneer dit niet ten koste gaat van de menselijke maat en thuisnabije ondersteuning. Tot 2035 positioneren wij ons als regisserende en verbindende netwerkorganisatie die samenwerking stimuleert en richting geeft, en die grenzen stelt aan vrijblijvendheid als die inclusief onderwijs belemmert.

8 Kwaliteitsbewust werken

Onze kwaliteitszorg is gericht op de vraag of ons handelen daadwerkelijk bijdraagt aan betere ondersteuning, ontwikkelkansen en inclusief onderwijs voor alle kinderen in Waterland.

Ons kwaliteitsbeleid ondersteunt de uitvoering van dit ondersteuningsplan. Met de inrichting van onze kwaliteitszorg borgen wij dat beleid in uitvoering, evaluatie en verantwoording met elkaar verbonden zijn. Door cyclisch te werken, doelmatig te organiseren en samen te reflecteren, blijven wij gericht op voortdurende verbetering. Zo werken wij duurzaam aan passend en inclusief onderwijs waarin ieder kind tot zijn recht komt.

8.1 Onze wettelijke opdracht en samenhang met toezicht

Wij zijn wettelijk verantwoordelijk voor onder meer vaststelling van het ondersteuningsplan, de verdeling en toewijzing van ondersteuningsmiddelen, advisering en beoordeling van toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs en bevordering van een dekkend netwerk van ondersteuning.

De inrichting van de kwaliteitszorg sluit hierop aan: zie het Onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs. De inspectie-indicatoren voor Resultaten Passend Onderwijs (RPO) en Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie (BKA) zijn expliciet verbonden aan onze vier programmalijnen. Hierdoor zijn visie, uitvoering, monitoring en verantwoording in samenhang georganiseerd en werken wij systematisch aan verbetering.

Onderzoekskader Inspectie Resultaten Passend Onderwijs (RPO)		Samenwerkingsverband Programmalijnen (PL)	
RPO 1	Dekkend netwerk van voorzieningen	PL 1	Dekkend netwerk en inclusie
RPO 2	Regionale samenwerking	PL 2	Netwerkorganisatie
RPO 3	Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	PL 3	Advisering en beoordeling

Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie (BKA)		Programmalijnen (PL)	
BKA 1	Visie, ambities en doelen	PL 4	Kwaliteit en besturing
BKA 2	Uitvoering en kwaliteitscultuur	PL 4	Kwaliteit en besturing
BKA 3	Evalueren, verantwoorden en bijstellen	PL 4	Kwaliteit en besturing

8.2 Kwaliteitsmodel en cyclisch werken (PDCA)

Wij werken met het kwaliteitsmodel van Perspectief Op School. Dit model maakt strategie en beleid concreet en bespreekbaar en ondersteunt het cyclisch werken volgens de PDCA-methodiek (Plan–Do–Check–Act).

Wij leren en verbeteren structureel en planmatig:

- in de planfase leggen wij ambities en doelen vast in het ondersteuningsplan en die maken wij elk jaar concreet in het jaarplan en de bijbehorende begroting
- in de do-fase voeren wij kernplannen, projecten en ondersteuningsarrangementen uit vanuit de programmalijnen
- in de check-fase volgen wij voortgang en effecten via monitoring, data-analyse, kwartaalrapportages en evaluaties
- in de act-fase stellen wij doelen bij, op basis van analyse en dialoog

8.3 Doelmatig organiseren en werken in kernen

Doelmatigheid is een expliciete ambitie in ons kwaliteitsbeleid. Wij willen met de inzet van activiteiten en middelen zoveel mogelijk effect bereiken voor kinderen. Een belangrijk instrument hierbij is het werken in kernen.

In een kern werken scholen van verschillende schoolbesturen samen. Zij brengen hun ondersteuningsaanbod in kaart in een kernondersteuningsaanbod en maken een kernontwikkelplan met doelen, activiteiten en financiële afspraken.

Zo voorkomen zij versnippering, bevorderen samenhang en zorgen voor een efficiëntere inzet van middelen. Als samenwerkingsverband faciliteren wij dit proces en bewaken de voortgang, maar het eigenaarschap ligt in de kernen zelf.

8.4 Reflectie met samenwerkingspartners en leren van resultaten

Kwaliteitszorg is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband en de aangesloten schoolbesturen. Reflectie vindt plaats in voortdurende dialoog met kinderen, ouders, scholen, schoolbesturen en samenwerkingspartners.

Voor monitoring en evaluatie maken wij gebruik van verschillende systemen en vragenlijsten, waaronder Kindkans, tevredenheidsonderzoek, en DUO-dashboards. Hiermee verzamelen wij zowel kwantitatieve indicatoren (zoals TLV's, deelname aan het gespecialiseerd onderwijs, thuiszitters en financiële uitputting) als kwalitatieve informatie. Wij duiden data in samenhang en die zijn input voor het goede gesprek over kwaliteit en doelmatigheid.

Naast cijfers en indicatoren hechten wij daarom grote waarde aan de ervaringen en verhalen van kinderen, ouders, onderwijsprofessionals en samenwerkingspartners. Kwaliteitszorg betekent voor ons samen reflecteren, leren van wat werkt en bijstellen waar nodig.

8.5 Verantwoording en rol van schoolbesturen

Schoolbesturen ontvangen middelen voor passend onderwijs, naar rato van hun leerlingenaantal. Wij hebben een coördinerende en monitorende rol, zodat verantwoording transparant, toetsbaar en lerend is ingericht.

Scholen zijn verantwoordelijk voor een doelmatige inzet daarvan en leggen elk jaar inhoudelijk en financieel verantwoording af, onder meer via:

- registratie en rapportage in Kindkans en Perspectief Op School
- evaluatie van ingezette ondersteuning en behaalde effecten
- dialoog en afstemming in de Deelnemersraad, kernbijeenkomsten en bestuurspiegelgesprekken
- borging van afspraken in het eigen kwaliteitsbeleid en PDCA-cycli

– Zie Bijlage Handboek Informatiebeveiliging en Privacy.

– Zie Bijlage Kwaliteitsbeleid.

9 Middelen doelgericht gekoppeld aan ambities

De financiële inrichting van ons samenwerkingsverband ondersteunt de stappen die wij zetten richting inclusief onderwijs. Door middelen doelgericht te koppelen aan de ambities en doelen uit dit ondersteunings-plan en scherp te monitoren op effectiviteit, zorgen we voor een duurzaam financieel fundament onder dit ondersteuningsplan voor 2026–2030.

Onze meerjarenbegroting 2026–2030 is het financiële kader voor deze planperiode. Wij werken vanuit heldere uitgangspunten voor rechtmatigheid, doelmatigheid en effectiviteit, zoals vastgelegd in de uitgangspunten van de begroting 2026.

9.1 Rijksbekostiging en aanvullende middelen

Onze inkomsten bestaan hoofdzakelijk uit Rijksbekostiging voor lichte en zware ondersteuning. De voorlopige begroting 2026 is gebaseerd op de herziene bekostigingsbedragen 2025, inclusief een indexatie voor 2026.

Specifieke middelen - zoals de aanvullende bekostiging voor meer- en hoogbegaafdheid en de subsidie voor preventie van thuiszitten - maken wij apart zichtbaar en zetten die gericht in binnen de beleidsdoelen van het samenwerkingsverband.

9.2 Programmalijnen en budgetverdeling

De begroting 2026 is opgebouwd volgens de vier programmalijnen in dit ondersteuningsplan, om financiële middelen direct te verbinden aan onze inhoudelijke ambities:

- dekkend netwerk en inclusie
- netwerkorganisatie
- advisering en beoordeling
- kwaliteit en besturing

In programmalijn 1 ligt de nadruk op versterking van de ondersteuningsstructuur in en rond de school. Dit betekent een verschuiving van individuele arrangementen naar structurele versterking van de context rondom het kind.

Het budget voor individuele arrangementen wordt – conform de uitputting in 2025 – verlaagd en wij verhogen het bedrag voor extra ondersteuning per leerling. Daarnaast blijven vaste toekenningen voor het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs onderdeel van de begroting, naast de wettelijke afdrachten voor toelaatbaarheidsverklaringen.

Verdeling en toewijzing van middelen

Wij verdelen onze middelen volgens vaste en transparante verdeelsleutels (zie begroting):

- extra ondersteuning regulier (Programma 1a): vast bedrag per leerling in het basisonderwijs (€ 175 per leerling in 2026)
- arrangementenbudget: beschikbaar op aanvraag volgens vastgestelde criteria
- sbo/so: afdrachten per leerling met een TLV, conform de wettelijke bekostiging
- kernbudgetten: vast bedrag per kern (€ 70.000 regulier; € 100.000 sbo/so/nieuwkomers)

Toekenning vindt plaats op basis van leerlingaantallen (teldatum 1 februari), vooraf vastgestelde criteria en jaarlijkse verantwoording via een uniform format. Hiermee is inzichtelijk hoe wij middelen verdelen en borgen wij transparantie naar schoolbesturen.

9.3 Uitgangspunten financieel beleid

De inhoudelijke verbinding met ons ondersteuningsplan in onze begroting, is een belangrijk uitgangspunt. Dat geldt ook voor de verdere verschuiving van individuele, kindgerichte arrangementen, naar versterking van de ondersteuningsstructuur in de context van het kind.

Dit betekent minder inzet op individuele arrangementen en een verhoging van het bedrag voor extra ondersteuning per leerling, zodat scholen en kernen hun ondersteuningsstructuur duurzaam kunnen versterken. Hiermee ondersteunen wij de transitie van een meer medisch georiënteerde benadering naar de gewenste sociaal- en contextgerichte aanpak.

Wij hanteren het principe van ‘communicerende vaten’: neemt deelname aan het gespecialiseerd onderwijs af, dan komen middelen beschikbaar voor het regulier onderwijs.

Wij kennen middelen vooraf toe - op basis van plannen - en niet achteraf via nabetalingen. Voor alle toekenningen werken wij met een eenduidig verantwoordingsformat en een PDCA-cyclus, zodat wij rechtmatigheid, doelmatigheid en effectiviteit structureel borgen. In 2026 focussen wij nadrukkelijk op de analyse van de opbrengsten van investeringen en versterking van de relatie tussen financiële inzet en onderwijskwaliteit.

9.4 Sturing, monitoring en verantwoording

Via onze PDCA-cyclus borgen wij de rechtmatige en doelmatige inzet van middelen. Komende ondersteuningsplanperiode ligt de nadruk niet alleen op planning en besteding, maar nadrukkelijk ook op het analyseren van de opbrengsten van investeringen. Daarmee wordt de koppeling versterkt tussen financiële inzet en onderwijskwaliteit.

Besturen verantwoorden de besteding van middelen elk jaar via een uniform format. Daarnaast organiseren wij gezamenlijke invulsessies om de effectiviteit van de inzet van de middelen te versterken, met en van elkaar te leren en zo de kwaliteit van plannen te versterken.

9.5 Vangnetbepaling

Wij hanteren de vangnetregeling om scholen voor gespecialiseerd onderwijs te compenseren als zij na de teldatum van 1 februari, tussentijds meer dan gemiddeld groeien en daardoor financieel onevenredig worden belast. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle samenwerkingsverbanden.

Wij beoordelen de aanvragen op basis van de DUO-gegevens over leerlingentoename en de officiële vangnet-rekentool van *Mijn DUO*.

Jaarlijks evalueren wij de vangnetregeling en passen die zo nodig aan.

9.6 Meerjarenperspectief en risicobeheersing

De meerjarenbegroting 2027–2030 biedt inzicht in de structurele ontwikkeling van inkomsten en uitgaven. Bij de voorbereiding van de begroting houden wij rekening met mogelijke risico's:

- ontwikkelingen deelname gespecialiseerd onderwijs
- landelijke trends (waaronder onderinstroom en stijging deelname in het speciaal onderwijs)
- indexatie en wijzigingen in Rijksbekostiging
- de ontwikkeling van het eigen vermogen

Als er sprake is van een bovenmatig eigen vermogen, dan nemen wij dit mee naar de begrotingsvoorbereiding. Uitgangspunt blijft dat wij middelen doelmatig besteden en effectief inzetten. Via periodieke actualisatie van de exploitatie en besprekingen in de auditcommissie, de medezeggenschapsraad, de Ondersteuningsplanraad en de Raad van Toezicht bewaken we samen onze financiële continuïteit.

– Zie Bijlage Meerjarenbegroting 2027-2030.

Tot slot

Blijf op de hoogte

De komende ondersteuningsplanperiode vernieuwen wij onze website. We gaan aan de slag met het toegankelijker maken van informatie over inclusief onderwijs voor kinderen, ouders en samenwerkingspartners.

Ook delen we – naast ons formele jaarverslag - via de website, nieuwsbrieven en LinkedIn hoe we dit ondersteuningsplan in de praktijk uitvoeren.

- Blijf op de hoogte via swvwaterland.nl en volg ons op LinkedIn!